

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra slavistiky

**Z Permu do Hradce Králové.
Cesta Sergeje Fedotova k českému divadelnímu publiku**

Bakalářská práce

Autor: Klára Kaplanová
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch – ruský jazyk
Cizí jazyky pro cestovní ruch – francouzský jazyk
Vedoucí práce: Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.

Hradec Králové 2016

Zadání bakalářské práce

Autor: Klára Kaplanová

Studium: P131246

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch - francouzský jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk

Název bakalářské práce: **Z Permu do Hradce Králové. Cesta Sergeje Fedotova k českému divadelnímu publiku**

Název bakalářské práce AJ: From Perm to Hradec Králové. Sergej Fedotov's Journey to Czech Theatre Audience.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce bude věnována osobnosti a tvorbě ruského divadelního režiséra Sergeje Pavloviče Fedotova. Představí jeho tvorbu v kontextu současného ruského divadla a zaměří se především na jeho spolupráci s českými divadelními soubory, zejména na jeho působení v Hradci Králové.

Permskij teatr U Mosta. Teatral'naya zhizn'. Moskva: říjen 2013, čís. 4 (1014) 2013, s. 1 - 88.
LANTA, P. Režijní tvorba Sergeje Fedotova na českých jevištích v letech 1997 2006. Praha: rukopis, 2006. Diplomová práce: Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Katedra divadelní vědy, vedoucí práce: Jan Hyvnar. články, divadelní programy, rozhovory s režisérem

Garantující pracoviště: Katedra slavistiky
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Jana Kostincová, Ph.D.

Oponent: Mgr. Jaroslav Sommer

Datum zadání závěrečné práce: 22.8.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením paní
Mgr. Jany Kostincové, Ph.D. a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové, dne 8.4.2016

.....

Podpis

Anotace

KAPLANOVÁ, Klára. *Z Permu do Hradce Králové. Cesta Sergeje Fedotova k českému divadelnímu publiku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2016. 76 s. Bakalářská práce.

Práce bude věnována osobnosti a tvorbě ruského divadelního režiséra Sergeje Pavloviče Fedotova. Představí jeho tvorbu v kontextu současného ruského divadla a zaměří se především na jeho spolupráci s českými divadelními soubory, zejména na jeho působení v Hradci Králové.

Klíčová slova: Sergej Fedotov, Divadlo U Mostu, Perm, Klicperovo divadlo, Divadlo evropských regionů, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla

Annotation

KAPLANOVÁ, Klára. *From Perm to Hradec Králové. Sergej Fedotov's Journey to Czech Theatre Audience*. Hradec Králové: Faculty of Education University of Hradec Králové, 2016. 76 s. Bachelor Degree Thesis.

The thesis deals with the work and career of the Russian theatre director Sergej Pavlovic Fedotov. It presents his work in the context of the contemporary Russian theatre and focuses, mainly on his collaboration with Czech theatres, especially those in Hradec Králové.

Key words: Sergej Fedotov, Divadlo U Mostu, Perm, Klicperovo divadlo, Divadlo evropských regionů, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí této bakalářské práce paní Mgr. Janě Kostincové, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při konzultacích. Dále bych chtěla poděkovat všem dotazovaným, jmenovitě: Františku Staňkovi, Kamile Sedlárové, Janu Dvořákovi, Pavlu Peškovi, Martině Peškové, Martině Vobořilové a Karlu Peškovi.

Obsah

1. Úvod	8
2. Sergej Pavlovič Fedotov	10
2.1 Životopis.....	10
3. Divadlo U Mostu	12
3.1 Historie divadla	12
3.2 Herci	15
3.3 Představení	16
3.3.1 Mandát.....	16
3.3.2 Zvíře	17
3.3.3 Panočka	18
3.3.4 Ženitba.....	19
3.3.5 Mrzák Inishmaanský	19
3.3.6 Bezruký ze Spokaně	20
3.3.7 Na dně.....	21
3.3.8 Idiot	21
3.4 Působení v zahraničí.....	22
3.4.1 Mezinárodní festival Martina McDonagha.....	24
4. Seregej Fedotov - režisér	26
5. Klicperovo divadlo	30
5.1 Klicperovo divadlo	30
5.2 Divadlo Evropských regionů.....	31
5.3 Rozhovory	33
5.3.1 Rozhovor s Františkem Staňkem.....	33
5.3.2 Rozhovor s Kamilou Sedlárovou.....	36
6. Divadlo Jesličky Josefa Tejkla	37
6.1 Historie	37
6.2 Divadlo dnes.....	40
6.3 Rozhovory	41
6.3.1 Rozhovor s Pavlem Peškem	41
6.3.2 Rozhovor s Martinou Peškovou	43
6.3.3 Rozhovor s Martinou Vobořilovou	44
6.3.4 Rozhovor s Karlem Peškem	46
7. Závěr	48
8. Seznam použitých zdrojů	50

8.1	Monografie	50
8.2	Internetové zdroje.....	50
8.3	Rozhovory	52
9.	Seznam příloh.....	54

1. Úvod

Moje bakalářská práce je věnována současnému ruskému divadelnímu režisérovi Sergeji Fedotovovi a jeho permskému souboru Divadlu U Mostu. Moje láska k divadlu, studium ruského jazyka, zájem o ruskou literaturu, neuvěřitelný zážitek ze zhlédnutí představení *Panočka*, zjištění, že permský soubor hrál na „mé“ domácí scéně a že člověk, jehož jméno Divadlo Jesličky nese, a kterého si pamatuji pouze z přijímacích zkoušek, objevil „malého“ uralského režiséra nejen pro Hradec Králové, nejen pro Českou republiku, ale i pro celý svět, mě přiměli k napsání bakalářské práce s názvem *Z Permu do Hradce Králové. Cesta Sergeje Fedotova k českému divadelnímu publiku*.

O Sergeji Fedotovovi jsem poprvé slyšela od svého kamaráda, který mi zároveň navrhl, abych s ním jela do Prahy na představení Divadla U Mostu *Panočka*. Neměla jsem tušení, co mě čeká. Představení začalo zlehka, pozvolna, vnímala jsem hudbu a krásnou ruštinu. Ovšem s postupem děje jsem se hrůzou zařezávala hlouběji a hlouběji do křesla a skoro zapomínala dýchat. Odjížděla jsem domů s neobyčejně silným divadelním zážitkem.

Tato práce se zaměřuje především na režiséra, jeho život, spolupráci s herci a na jeho přístup k divadlu. Poukazuje na úspěchy Divadla U Mostu na domácí půdě i v zahraničí. V práci je uvedeno i působení Sergeje Fedotova v Hradci Králové a rozhovory s českými profesionálními a amatérskými herci, kteří měli tu čest se s ním setkat, či s ním dokonce spolupracovat. Faktické údaje se opírají především o internetové zdroje, jimž vévodí oficiální webová a facebooková stránka divadla obsahující nejaktuálnější informace. Mezi zdroje se řadí taktéž novinové články a knižní publikace.

Na začátku práce představuji osobnost Sergeje Fedotova v krátkém životopisu. Následuje delší pasáž o jeho Divadle U Mostu, kde je zmíněna historie divadla, současný herecký ansámbl, úspěšná a důležitá divadelní představení. Není opomenuto ani působení divadla v zahraničí, podrobněji je zpracována informace o působení divadla a režiséra v České republice. Historicky první uskutečněný festival irského dramatika Martina McDonagha, který se uskutečnil roku 2014 na domácí scéně Divadla U Mostu v Permu, je taktéž zmíněn v této kapitole.

Na konci první části je objasněn režiséřský přístup Sergeje Fedotova, jeho inspirace, metoda práce, přístup k výběru autorů, jeho vnímání autora a výsledná samotná interpretace těchto postupů při inscenování svých her.

Tématem druhé části práce je působení permského souboru a jeho režiséra v Hradci Králové, konkrétně v profesionálním Klicperově divadle a amatérském Divadle Jesličky Josefa Tejkla. U každého divadla je popsána jeho historie a současnost. Následuje zajímavá část vycházející ze zkušeností lidí, kteří se s Fedotovem setkali, ať už na profesionální půdě při zkoušení představení: František Staněk, Kamila Sedlářová, nebo v prostorech divadélka Jesličky: manželé Peškovi, Martina Vobořilová, Karel Pešek.

Cílem mé práce je přiblížit čtenáři Sergeje Fedotova a jeho divadlo, jeho způsob vnímání divadla, jeho způsob práce s herci. Chtěla bych vyzdvihnout momenty, kdy permský soubor působil na scénách dvou hradeckých divadel a zjistit, jak byl Fedotov a jeho přístup k divadlu a jeho hry přijímány lidmi, kteří se s ním setkali, a hry viděli.

2. Sergej Pavlovič Fedotov

2.1 Životopis

Úspěšný ruský divadelní režisér ověnčený několika cenami za působení v rámci divadla a zakladatel Divadla U Mostu v Permu se narodil v tomtéž městě 11. ledna 1961.¹ Jeho rodiče nikterak k divadlu ani k umění netíhli. Otec byl stavební inženýr a očekával, že syn půjde v jeho stopách. Je tudíž s podivem, že se jejich syn stal režisérem.² Sám o svém počátečním zaujetí, v rozhovoru pro *National Business*, mluví takto: „*Когда мне было четыре года, в садике я получил роль зайца-дворника. Мама рассказывала, что сыграв в спектакле, я пришел домой и твердо заявил: «Буду актером!» В школе для меня существовал только театр. Все эти годы я мечтал стать артистом. В Пермский институт искусства и культуры я поступил на режиссерское отделение, так как тогда у нас не было актерской кафедры. Все четыре года я учился на режиссерском, планируя по окончании пойти работать в театр артистом. Знаки судьбы о том, что я должен стать режиссером пришли только на четвертом курсе, когда я ставил свой дипломный спектакль. Вот тогда я и понял, что мне мало одной роли, я хотел играть все!*“³

Profesionální vzdělání v oboru režisér získal na Permském státním institutu umění.⁴ V rozhovoru publikovaném v časopise *Театральная жизнь 4* Fedotov sám řekl, že ve čtvrtém ročníku pochopil, že nechce hrát jen jednu roli, ale všechny. A jen jediný člověk v divadle může hrát všechny role – režisér.⁵ Roku 1983 založil ve městě Nytva divadelní studio pro mládež s názvem Kord, které bylo předzvěstí Divadla u Mostu.⁶ Sám na své režisérské začátky vzpomíná takto: „*Я собрал прямо с улицы молодых, горячих ребят, зажег их своей идеей, и за восемь месяцев мы поставили восемь спектаклей.*“⁷ Zde začal se svými prvními divadelními experimenty a jím vytvořená netradiční představení se stala známými i mimo Nytvu. Jeho místní divadelní působení ukončil nástup do základní

¹ *Театр У Моста: Мастер* [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

² *Facebook: Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

³ ТАМТÉŽ

⁴ *People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ*, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

⁵ *Театральная жизнь 4*. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 8.

⁶ *People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ*, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

⁷ *Театральная жизнь 4*. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 8.

vojenské služby poblíž města Chabarovsk, kde sloužil dva roky (1984-86). Založil zde první ruské vojenské divadlo, které neslo název Grotesk a se kterým připravil osm inscenací. Po ukončení vojenské služby přijal nabídku práce v Permském státním institutu, aby učitel režie.⁸

Zlomem v jeho kariéře a počátkem největších úspěchů se stal rok 1988, kdy založil v Permu Divadlo U Mostu. Nejen na domácí půdě, ale také za hranicemi ohromil diváky svými představeními a proslavil tak nejen sebe, ale i celé divadlo. Se svými herci se účastnil nesčetné škály festivalů (i mezinárodních) a zrealizoval několik turné. Kromě ukázky svého režisérského umění vedl i zahraniční semináře pro herce či studenty a zrežiroval několik představení s, pro něj, neznámými lidmi.⁹

Za své působení v kulturní a zejména divadelní sféře získal Sergej Fedotov několik ocenění: Umělecký režisér Divadla U Mostu, Zasloužilý ruský umělec, Zasloužilý pracovník v oblasti ruského umění, nositel Ceny vlády Ruské federace, nositel Státní ceny České republiky (jako první zahraniční režisér), Cena novin *Pražské novinky* za mimořádný vklad do české kultury, Česká medaile Josefa Jungmanna a nositel Ceny *Zlatá maska*.¹⁰

Divadlu věnuje veškerý svůj čas. V rozhovoru pro Rádio Perm v lednu tohoto roku, po oslavě 55. narozenin, řekl: „*Я ровно пол жизни посвятил своему театру и мне стало радостно [...] Это мой дом.*“¹¹

⁸ People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

⁹ Театр У Моста: Мастер [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

¹⁰ ТАМТÉЖ

¹¹ Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/0NNbwiVnyWA>

3. Divadlo U Mostu

3.1 Historie divadla

Roku 1988 Sergej Pavlovič Fedotov založil, spojením divadelního studia v Nыtvě a vojenského divadla, nové divadlo. Jeho domácím působištěm se stal malý sál Domu kultury Telefonní továrny.¹² Fedotov měl při objevení tohoto místa velké štěstí. „Я объехал в Перми все доверцы культуры и обнаружил, что везде театральные ставки были заняты. И только одно место было свободно - во Дворце культуры телефонного завода. Я пришел к директору Павлу Ивановичу Курносому, и у нас состоялся предельно короткий разговор. Я сказал: «Хочу создать профессиональный театр.» Он посмотрел мне в глаза и ответил: «Действуй!»¹³ Svůj název divadlo nejdříve získalo díky umístění poblíž Kamského mostu. Postupně ovšem název nabýval osobitého významu. Most, soby znak vyjadřující uměleckou koncepci.¹⁴ Jak říká sám Fedotov: „Мост — это еще и ключ к специфике нашего театра, мост между реальным и потусторонним, бытовым и космическим, живым и inferнальным. Каждый спектакль настраивает магический мост между сценой и зрительным залом.“¹⁵

Vstupem divadla do aktivní kulturní sféry bylo představení *Mandát* odehrané poprvé 7. října 1988. Nemałym přelomem ve vnímání divadla bylo představení *Zvíře* (Gindin, Sinakjevič), kde se objevila nová metoda hry herců na neznámé přitažlivé až hypnotizující úrovni. „После «Зверя» о театре заговорили как о театральном феномене, как о первооткрывателе мистики на сцене.“¹⁶

Po premiéře představení *Panočka* (scénář: Nina Sadur, námět: Gogolova povídka *Vij*) bylo divadlo už oficiálně a nesporně nazváno mystickým. Stalo se divadlem, kde byl poprvé odhalen nadpozemský svět přímo na jevišti, před zraky diváků.¹⁷ Prvním a jediným mystickým divadlem na světě.¹⁸ Sergej Fedotov o svém mystickém divadle v rozhovoru pro časopis *National Business* vysvětluje: «У Моста» — авторский театр. Во главе

¹² *Театр У Моста: О театре* [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/>

¹³ *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 8.

¹⁴ *Театр У Моста: О театре* [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/>

¹⁵ *Facebook: Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

¹⁶ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

¹⁷ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

¹⁸ *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 37.

стоит авторская идея мистического театра. В моей жизни присутствует очень много мистики, поэтому и театр построил подобным себе. С детства я интересовался параллельным миром. [...] Мистика в наших спектаклях заключается не только в тематике репертуара, а в том необъяснимом магическом процессе, когда каждый зритель в зале на время представления переносится в какое-то новое неведомое пространство, становится частью того мира, что создается нашими актерами на сцене.¹⁹ Mysterium zde nefunguje ani jako reklamní tah, ani jako prostředek k vytvoření ojedinelé image. Jedná se o samotnou sílu divadla vycházející z vnitřního napětí režiséra.²⁰

Rok 1992 byl pro divadlo přelomovým, neboť kromě statusu městského divadla získalo i novou budovu s dvěma sály, velkým sálem pro 180 a studiem pro 100 diváků. V době měsíční rekonstrukce nového divadla herci zároveň zkoušeli a na nové scéně uvedli představení *Ženitba*, ze které Fedotov udělal místo lyrické komedie spíše fantasmagorii.

Sergej Fedotov i velice vnímavě vybírá okruh autorů, jejichž hry inscenuje. Svým výběrem jen podtrhuje mysterium divadla. Samotná jména jako M. A. Bulgakov, N. V. Gogol a F. M. Dostojevskij jsou nemalým náznakem očekávání mysteria.²¹ Výběr autorů Dostojevského, N. V. Gogola a Bulgakova není náhodný. Jejich autorský styl a témata mají jistou souvislost. Vždyť sám Bulgakov tíhl ve svých prvních novelách *Diaboliáda*, *Osudová vejce* a *Pší srdce* k fantasticko-grotesknímu realizmu, který reprezentuje právě Gogol svými *Petrohradskými povídkami* a později hlavně *Bláznovými zápisky*. Ani Dostojevský se svoji povídkou *Krokodýl* nestojí opodál. Zveličení v grotesce, přítomnost nadpřirozena a šílenství velmi spojuje Bulgakova, Gogola i Dostojevského. Gogol později hodně ovlivnil umění 20. a 30. let 20. století konkrétně umělce avantgardy, kteří se nechali jeho díly a motivem grotesky velmi inspirovat.²²

Režisér velmi často nekončí u zinscenování jednoho díla autora, nýbrž hned několika (často tří), což mu umožňuje ještě hlouběji proniknout do autorského stylu spisovatele.²³ K výběru autorů a her se vyjádřil i ve vysílání T7 Inform: „*Мы никогда не ставим только*

¹⁹ Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

²⁰ *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 5.

²¹ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

²² HRALA, Milan. *Ruská moderní literatura 1890-2000*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1201-0. s. 492, 493.

²³ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

одну пьесу автора. Театр У Моста, он авторский, еще с этой стороны. Он изучает, мы изучаем автора. Мы поставили всего Гоголя и поставить Шейкспира, все спектакли, нам не хватило. Мы поставили три спектакля по Шейкспиру, три по Булгакову, и у нас уже были поставлены три спектакля по Нине Садур: Чудная баба, брат Чичиков, брат Чичиков мы играли пять лет наверно, и самый знаменитый Панночка.²⁴ Velmi populárními se staly Fedotovovy inscenace děl N. V. Gogola, ve kterých je následována filozofie D. S. Merežkovského a to především myšlenka, že v každém Gogolově díle je skrytý čert. Ať už je to v *Rapočce* samotná postava hlavní hrdinky, nebo ve *Večerech na Dikaňce* tajemná noční atmosféra, ve které se objevuje čert a vědma, a nebo v *Hráčích* sama záludná hra.²⁵

Shakespearovská trilogie je složena z her *Hamlet*, *Romeo a Julie* a *Večer tříkrálový*, které jsou i přes vlastní autorský styl a magično, považovány za krásný příklad klasického Shakespeara. Bulgakovovu permskou trilogii tvoří *Mistr a Markétka*, *Psí Srdce* a *Zojčin byt*.²⁶

Divadlo U Mostu nelze zařadit pouze k mystickému divadlu, skrývá v sobě mnohem více. S. P. Fedotov v rozhovoru pro National Business poukazuje, že: „У Моста» — театр-лаборатория. Это подразумевает постоянный поиск чего-то нового: автора, сценического стиля, актерской техники. Мы не останавливаемся на достигнутом, всегда готовы к поиску.²⁷

Divadlo U Mostu je také divadlem paradoxu a divadlem, které se v poslední době zaměřuje na hry současného irského spisovatele Martina McDonagha. Fedotovovi se podařilo na jevišti velice úspěšně zrealizovat hry *Bezruký ze Spokaneě*, *Poručík z Inishmooru*, *Kráska z Leenane*, *Lebka v Conemaře* a *Osiřelý Západ*. Nejhranější hrou z pera Martina McDonagha je *Mrzák inishmaanský*. Patří ke hrám, se kterými divadlo objíždí svá turné po cizích zemích.²⁸ Fedotov ukázal McDonagha všem, ruským i zahraničním divadlům a divákům. Poté, co jeho hry začal inscenovat a představovat lidem za hranicemi, začala se i další divadla o dramatickou tvorbu Martina McDonagha zajímat. Fedotov je však i nadále považován za

²⁴ Худрук пермского театра 'У Моста' С. Федотов отметил 55 летний юбилей. In: *Youtube* [online]. 15.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/r5MYVQySvs0>

²⁵ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

²⁶ ТАМТЭЖ

²⁷ *Facebook: Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

²⁸ *Театр У Моста: История театра* [online]. [cit. 2015-09-15]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

režiséra, kterého se způsobem zpracování i samotného pochopení McDonaghových her nepodařilo překonat.²⁹

Roku 2015 byla 20. srpna na domácí půdě odstartována představením *Idiot* (poprvé uvedeným roku 2014) 28. divadelní sezóna Divadla U Mostu. Přes léto se podařilo postavit nový sklad na dekorace a rekonstruovat velký sál divadla. Sál je teď naprostou kopií sálu berlínského divadla Bertolda Brechta. V tomto roce divadlo uvede na jevišti inscenace *Granátový náramek* ruského spisovatele a novináře Alexandra Ivanoviče Kuprina, *Pohřbené dítě* amerického dramatika, spisovatele, režiséra a scénáristy Sama Sheperda a další.³⁰

Krásně se o divadlu vyjádřil významný ruský teatrolog Anatolij Mironovič Smeljanskij: „*Театр из города Перми, Театр «У Моста», Театр с потрясающим репертуаром, Театр, который на протяжении двух десятилетий занимается русской и мировой классикой, который ставит подряд самые сложные пьесы мирового репертуара и который представляет не только репертуар, но и прекрасных актеров. Этот Театр – Художественное Явление, это некий Маяк, это поддержка русского периферийного театра, который, оказывается, может жить достойно, осознанно, осмысленно и художественно.*“³¹

3.2 Herci

V současné době působí v permském divadle třicet tři herců z toho čtrnáct mužů a devatenáct žen.

Nejstarším hercem a členem skupiny je Gruzínek Nikolaj Nikolajevič Mineralov rozený roku 1946, který působil spoustu let jako cirkusový akrobat. Členem divadla se stal až roku 2006. Za svého, poměrně krátkého, působení v divadle však stačil odehrát už dvacet představení. Nejstarší herečkou v divadle je Marina Nikolajevna Šilova (1968), která působila nejdříve v Permském dramatickém divadle a od roku 1991 vystupuje na scéně Divadla U Mostu.

Nejmladší muž v divadle se jmenuje Daniil Igorjevič Kabalin (1992). Působí v divadle od roku 2014, a na svém kontě má už čtrnáct představení. Ve stejném roce nastoupila do

²⁹ *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 45.

³⁰ Facebook: *Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/videos/1072510329439256/>

³¹ *Театр У Моста: Маскер* [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

divadla, dnes dvaadvacetiletá herečka a nejmladší členka souboru, Polina Vladimirovna Demina. Hercem nejdéle působícím v Divadle U Mostu je Vladimir Viktorovič Iljin.

Z pohledu délky působení v divadle je permská skupina celkem nová. Nejvíce nových herců se přidalo do této skupiny po roce 2003 a to zejména v letech 2011, 2013 a 2014.³² Symbolickým křtem všech nových herců je odehrání jakékoliv role v představení *Panočka*.

Je zvykem, že na začátku nové sezóny jsou přijati na praxi studenti herecké školy, například v roce 2015 je to deset začínajících herců. Ti, kteří zvládnout překonat všechny před ně postavené překážky, se mohou stát členy permské divadelní skupiny.³³

3.3 Představení

Sergej Fedotov spolu se svým souborem představil divákům několika zemí nemalé množství různých představení. Má svá oblíbená témata i spisovatele, jejichž hry inscenuje. Důležité je zdůraznit, že se drží klasických her s klasickým činoherním podáním. V rozhovoru pro *National Business* uvedl: „*В нашем репертуаре в основном классика. Но классика, увиденная через призму мистики. Авторский взгляд на классические тексты притягивает любого зрителя любой страны.*“³⁴ Odmítá aktualizace a modernizaci tradičních her.

Následuje osm her, které vybírám a podrobněji popisuji.

3.3.1 Mandát

Mandát byl prvním představením, které se odehrálo na jevišti Divadla U Mostu a které otevřelo brány tohoto divadla lidem. Permský soubor byl jeden z prvních, který inscenoval tuto hru, ostře se trefující do komunistického Ruska, hru, od 20. let zakázanou. Ani v roce 1988 nebylo jednoduché ji hrát na jevišti. Fedotov vzpomíná: „*К нам приходили работники партии и не вежливо говорили: Вам бы, может быть, снять этот спектакль с репертуара.*“³⁵ V rámci 25. výročí divadla se hra Nikolaje Erdmana obnovila. Obnovení

³² *Театр у моста: Актеры* [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/actors/>

³³ ТАМТÉЖ

³⁴ *Facebook: Пермский Театр "У Моста"*, 2016. [online]. [cit. 2016-01-18]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

³⁵ 25 сезон театра "У моста". In: *Youtube* [online]. 26.08.2013 [vid. 2015-11-16]. Kanál uživatele RifeyTV. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NpR3r4FwGe8&feature=youtu.be>

bylo velmi úspěšné. Sami herci vnímají text této hry tak, jako by byl napsán dnes a ne před devadesáti lety.³⁶

Na stránkách divadla je hra charakterizována jako ohňostroj herecké práce, a to především vzhledem k typům a charakterům jednotlivých postav. Satira Nikolaje Erdmana je natolik aktuální, že ji lze krásně připodobnit k dnešní době. Témata zůstávají zachována, ale odkrývají se v novém světle.³⁷

3.3.2 Zvíře

Hra *Zvíře*, autorů M. E. Gindina a V. Sinakjeviče, odehraná poprvé roku 1989, vzbudila vlnu kritiky, různých názorů a sporů. Tato hra otevřela divadlu dveře popularity nejen v Rusku, ale i zahraničí. Zároveň se stala nemalým zlomem v historii divadla. Představení *Zvíře* bylo označeno jako první, ve kterém se mystika objevila přímo na prknech, co znamenají svět, před zraky diváků.

Děj se odehrává na zemi zpustošené atomovou katastrofou. Přežili jen matka, otec a dcera bloudící po pustině.³⁸

Známa francouzská herečka, Chantal Poullain-Polívková, se vyjádřila o představení takto: „*Меня очаровывают актерские работы «У Моста» и режиссерские концепции Сергея Федотова. Я видела его спектакль «Зверь», и у меня сложилось впечатление, что на сцене – сплошные великаны актерского мастерства.*“³⁹

Inscenace *Zvíře* byla představena divákům na sedmi festivalech, z toho pěti mezinárodních. V netradiční podobě ji viděli diváci v Indii na festivalu Divadelní Olympiáda, ze kterého se soubor vracel domů jako vítěz. Neznalost anglického jazyka donutila režiséra k zajímavému řešení. Anglické titulky se nepromítaly, z textu zůstalo jen to nejdůležitější a kladl se mnohem větší důraz na jiné výrazové prostředky – mimiku a především pohyb. Sám režisér hovořil o reakci diváků takto:⁴⁰ „*Уже через несколько минут после начала спектакля стало ясно, что зритель полностью подключился к происходящему на сцене и абсолютно все понимает. Индусы вообще очень своеобразный народ. Их восприятие*

³⁶ 25 сезон театра "У моста". In: *Youtube* [online]. 26.08.2013 [vid. 2015-11-16]. Kanál uživatele RifeyTV. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NpR3r4FwGe8&feature=youtu.be>

³⁷ *Театр у моста: Мандат* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/reperory/performances/mandate/>

³⁸ *Театр у моста: Зверь* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/reperory/performances/beast/>

³⁹ ТАМТЭЖ

⁴⁰ КАДОЧНИКОВ, Константин, 2014. «У Моста» в Индии. «Живущие душой и сердцем». In: *Театр у моста* [online]. 01.09.2014 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2014/?id=390>

мира отличается от европейского. Они многое воспринимают напрямую подсознанием. Информацию считывают буквально с полу-вздоха. Очень тонко чувствуют. Единение актеров со зрительным залом было потрясающим!⁴¹

3.3.3 Рапоčka

Nadpozemský obraz vyzařující mysticismus přímo na scéně – to je *Рапоčka*. Inscenace poprvé odehraná roku 1990 se těší dodnes nesmírné přízni diváků a je jakousi vizitkou divadla. Pro permské divadlo je stejným symbolem, jako byl pro divadlo MCHAT *Racek*. Autorkou této hry, vycházející z Gogolovy povídky *Vij*, je Nina Sadur. Sama autorka přiletěla poprvé do Permu na Feodotovovo jubileum (leden 2016) a když poprvé viděla Divadlo U Mostu, řekla, že „чувствует здесь магию, в каждом уголке.“⁴² Kromě *Рапоčky* byly odehrány na permském jevišti ještě další dvě hry Niny Sadur. *Рапоčka* má za sebou ve svých „25 letech“ zhruba 2900 repríz a účast na 26 divadelních festivalech, jak domácích tak zahraničních.

Téma celé hry, modlení se u rakve mrtvé, působí už na první pohled víc než děsivě. Člověka sedícího v hledišti jímá hrůza. Dramatické mystické momenty jsou protkány řadou vtipných a každodenních situací, kdy si divák oddechne. Avšak mistr režie dokáže vylekat diváka i ve zdánlivě nevinné a hravé scéně. Je to hra plná kontrastů. Hra nepředvídatelná. Mistrovské dílo mystického divadla.

Po odehrání inscenace v Moskvě se v jedné z recenzí objevilo: „Здесь нашлось место и блистательному юмору, и парализующему ужасу, и философским измышлениям. Зрителя постоянно бросает из одного эмоционального состояния в другое - вот он корчится от неудержимого смеха, а через секунду замирает и боится пошевелиться от сковывающего страха. Совершенно не было ощущения, что я присутствую на спектакле - Федотов переносит зрителя в то время, в те события, когда разворачивается действие повести.“⁴³

Рапоčka je opravdu mystickým představením mystického divadla. Uznává to sám Fedotov, protože při reprízách tohoto představení občas dochází k zvláštním

⁴¹ КАДОЧНИКОВ, Константин, 2014. «У Моста» в Индии. «Живущие душой и сердцем». In: *Театр у моста* [online]. 01.09.2014 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2014/?id=390>

⁴² Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/ONNbwiVnyWA>

⁴³ *Facebook: Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1025176477505975&id=148383591851939&substory_index=0

a nevysvětlitelným situacím. V Rádiu Perm vyprávěl o tom, jak se mělo 16. ledna, ten den již potřetí, odehrát představení *Panočka*. Fedotov vystoupil před diváky, aby řekl pár úvodních slov, a najednou, poprvé za ta léta v divadle, přeletěl sálem netopýr. Kdyby ovšem jednou. Třikrát vyletěl zpoza kulis, přičemž napotřetí si dokonce sedl na lustr. Fedotov v tom viděl skrytou mystiku.⁴⁴

Panočka je křestním představením každého nového herce ansámblu Divadla U Mostu, jelikož každý nováček si musí odehrát přidělenou roli v této veleúspěšné inscenaci.⁴⁵

3.3.4 Ženitba

Další hrou z repertoáru N. V. Gogola je *Ženitba* odpremiérována roku 1992. Fedotov vytvořil místo všední komedie fantasmagorii plnou zázraků, nepochopitelné logiky a nečekaných jednání postav. Gogolův mysticismus a téma osamělosti nikterak nechráněného člověka byly ideálním námětem pro Fedotova.⁴⁶

Valentina Zotiková autorka článku *Женитьба на бис* v novinách *Российская газета*, uveřejněném po odehrání inscenace na 6. mezinárodním festivalu v Saransku *Соотечественнику* (2011), píše nejen o ději hry, ale i tom, že představení muselo být odehráno za večer hned dvakrát: „*Центральная фигура действия - не мечтательный тихоня Подколесин и не колоритная невеста Агафья Тихоновна, а ловкий и пронырливый бес в образе Кочкарева, настойчиво убеждающий героя жениться. Работа гостей из Перми стала настоящим хитом фестиваля: впервые за всю историю "Соотечественников" артистам пришлось играть спектакль "на бис" второй раз - поскольку за один вечер зал не смог вместить всех желающих увидеть знаменитую постановку.*“⁴⁷

3.3.5 Mrzák Inishmaanský

Hry irského spisovatele Martina McDonagha na scéně permského divadla, to je něco, na co může být Fedotov právem hrdý. *Mrzák Inishmaanský* není jedinou hrou od tohoto autora. V roce 2014 byl dokonce poprvé v Divadle U Mostu organizován Mezinárodní

⁴⁴ Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Teatr У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/0NNbwiVnyWA>

⁴⁵ *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 14.

⁴⁶ *Театр у моста: Женитьба* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/marriage/>

⁴⁷ ЗОТИКОВА, Валентина, 2011. "Женитьба" на бис. In: *Российская газета* [online]. 21.03.2011 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://www.rg.ru/2011/03/21/reg-svolga/fest.html>

festival McDonagha, který se setkal s pozitivním diváckým ohlasem (více kapitola Působení v zahraničí). Fedotov našel jisté propojení mezi hrami McDonagha a svým vnímáním divadla. Marina Timaševa se ke hrám irského autora v podání souboru v Permi vyjádřila takto: „*Контур каждой роли – гротескный, преувеличенный, эксцентричный, но заполнен он психологически достоверным характером. А самое главное, что этот невероятный ансамбль открывает нам огромное внутреннее содержание происходящего. Удивляет, поражает, очаровывает. Так показать МакДонаха может только Федотов.*“⁴⁸

Fedotovovi a jeho hercům se podařilo představit divákům komediální, směšný a tragický příběh očima ruského člověka, který však věrohodně vnímá a prezentuje irský příběh, jako by ho žil právě v tom okamžiku. Ostrov Inishmaan je záhadným ostrovem, na kterém McDonagh vytvořil specifickou společnost lidí.⁴⁹ Vytvořené mysterium obklopující tuto část Irska, bylo zřejmě to, co ruského režiséra přitahovalo. Na otázku, čím ho tato hra zaujala, mimo jiné zmínil: „*Это пьеса о вечных детях, о чудаках, для которых несмотря ни на что самыми важными остаются простые ценности — семья, дом, своя земля... А еще в «Калеке с Иншимана» скрыта невероятная боль и невиданная отвага маленького человечка, родившегося калекой... В каждом своем шаге, даже просто физическом — он бросает вызов судьбе...*“⁵⁰

Mrzák Inishmaanský, který měl premiéru 29. ledna 2009, byl odehrán už na dvaceti sedmi, jak domácích, tak mezinárodních festivalech a roku 2010 dokonce získal ocenění Zlatá Maská.⁵¹

3.3.6 Bezruký ze Spokaně

Další hra od Martina McDonagha, uvedená na scéně permského divadla 9. března 2011, byla opět naprostou ruskou premiérou. Hra byla velice očekávána, jak diváky, tak kritiky.⁵² Jejich očekávání byla splněna i překonána: „*Сергей Федотов, соединяя таких героев внутри одного сюжета, сочиняет новый, ни на что не похожий театральный*

⁴⁸ *Театр у моста: Мастер* [online]. [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

⁴⁹ *Театр у моста: Калека с Иншимана* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/crippled-with-inishmana/>

⁵⁰ КОЗЯР, Мария, 2010. Газета "Золотая Маска". Сергей Федотов: "Каждый спектакль — это импровизация". In: *Театр у моста* [online]. 09.04.2010 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2010/?id=280>

⁵¹ *Театр у моста: Калека с Иншимана* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/crippled-with-inishmana/>

⁵² *Театр у моста: Безрукий из Спокэна* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/armless-of-spokena/>

жанр — «психологический комикс», в который встроена игра с голливудскими цитатами, американскими стереотипами, узнаваемыми характерами, энергией самых разных жанров: от напряженного триллера, черной комедии, театра абсурда, циркового аттракциона до пронзительной драмы.⁵³

Děj se tentokrát neodehrává ve Skotsku, jak je u M. McDonagha zvykem, nýbrž v hollywoodské Americe. Celá hra se točí kolem hlavního hrdiny, který od jisté doby nemá ruku a už ji hledá dvacet sedm let. Hledání ztracené ruky je základním motivem celé hry.⁵⁴

3.3.7 Na dně

Hra Maxima Gorkého se, se svou tématikou rozdílného postavení lidí, dotýká i dnešní doby, dnešního Ruska. Fedotov skvěle pochopil a předal divákům vše, co Gorkij vložil do úst postav. Vykreslil jednotlivé postavy, jejich charakter, osudy i postupný pád na samotné dno. V ponuré hře se objevují taktéž světlé okamžiky, protože i tyto Bohem zapomenutí lidé mají svou víru ve světlé zítřky. Již od své premiéry 4. května 2013 se představení těší velké divácké oblibě.⁵⁵ O úspěchu premiéry píše taktéž Irina Maljutina v časopisu *Особая*: „Премьера прошла «на ура» — зал взорвался аплодисментами и долго-долго не отпускал актеров со сцены. А потом, выходя из зала, зрители толпились в фойе, не торопясь уходить, и взволнованно делились со своими спутниками впечатлениями от увиденного...“⁵⁶ V časopise *Театральная жизнь 4* byl zdůrazněn i další rozměr představení: „Федотов поставил спектакль про людей. Запахи пельменей лука, чеснока и черных сухарей сходу цепляют зрителя....Газетчики это назвали открытием в театре эффекта 4D.“⁵⁷

3.3.8 Idiot

Dílo, které si Fedotov propůjčil od velikána ruského realismu 19. století Fjodora Michailoviče Dostojevského, je *Idiot*. Mystika a psychologie děl Dostojevského je to, co Fedotova lákalo nejvíce a co ve svém divadle maximálně využil. Představení vtáhne

⁵³ ОБАТНИН, Игорь, 2011. МакДонах в России. Новый виток. In: *E1.RU* [online]. 20.05.2011 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: http://www.e1.ru/articles/galerka/008/147/article_8147.html

⁵⁴ *Театр у моста: Безрукий из Снокэна* [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/armless-of-spokena/>

⁵⁵ *Театр у моста: На дне* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/at-the-bottom-of-the/>

⁵⁶ МАЛЮТИНА, Ирина, 2013. Журнал «Особая»: «На дне», или Горькая правда жизни. In: *Театр у моста* [online]. 07.05.2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2013/?id=132>

⁵⁷ *Театральная жизнь 4*. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 5.

diváka do mystické aury a doslova jím otřese. Velice silně zde pracuje s dualismem. Číslo dva a jednotlivé kontrasty prostupují celou hrou. Hlavní postavy jsou v páru kolem jakéhosi centra a postupem času se shlukují do určitých párových trojúhelníků.⁵⁸

Po přehlídce v Moskvě, kde Divadlo U Mostu představilo právě tuto inscenaci, bylo v recenzi, která se objevila i na facebookové stránce divadla, napsáno toto: „Идиот” поражает с первых секунд. Скорее даже, вводит в шок. Вы когда-нибудь видели несущийся на всех парах паровоз на сцене театра? Вот-вот..... Вообще, театр ”У моста” славится своими максимально аутентичными и ”живыми” декорациями, создающими необычайно реалистичную атмосферу присутствия внутри действия. На этот раз они превзошли сами себя. И не столько потрясающей натуральностью оформления, сколько разнообразием и количеством сцен его при сохранении полного антуража и эффектности.“⁵⁹ Zmíněna byla i mystická a psychologická atmosféra jeviště, která dostane diváka do světa mnoha otázek. Otázek týkajících se toho, co je pravda, kde hledat to, co je normální a jak je možné žít ve světě nemocných lidí, kteří sami sebe považují za zdravé.⁶⁰

3.4 Působení v zahraničí

Divadlo U Mostu nepředstavuje svá mistrovská představení jen na domácí scéně, ale často vyjíždí i do jiných zemí, nejen evropských. Účast na mezinárodních přehlídkách a festivalech je podmínkou estetického vývoje divadla a možností ocenění daného uměleckého díla zahraničními diváky.⁶¹

Permský soubor má na svém kontě účast na více než 140 festivalech, domácích i zahraničních. Navštívil země, jako jsou Rakousko (Víděň), Německo, Polsko, Česká republika (Divadlo Evropských regionů), Slovensko, Makedonie, Bulharsko, Estonsko, Bělorusko či Ukrajina. Opustil však i hranice Evropy a umění permských herců viděli také diváci v Egyptě či Indii.⁶² Sergej Fedotov je navíc známý tím, že občas v rámci přehlídky či festivalu organizuje speciální herecké semináře následující metodu M. Čechova.⁶³ Nejen,

⁵⁸ *Театр у моста: Идиот* [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/idiot/>

⁵⁹ *Facebook: Пермский Театр ”У Моста”*, 2015. [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1025176477505975&id=148383591851939&substory_index=0

⁶⁰ ТАМТÉŽ

⁶¹ *Театр у моста: О театре* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/>

⁶² *Театральная жизнь 4*. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 41.

⁶³ *Театр у моста: О театре* [online]. [cit. 2016-01-19]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/>

že se divadlo účastní velkého množství festivalů, ale zároveň festivaly a přehlídky vyhrává. Fedotov v rozhovoru pro Rádio Perm uvedl, že pro něj je největším vítězstvím roku 2015 to, že se Divadlo U Mostu zúčastnilo dvou přehlídek v Moskvě, obě vyhrálo a lidé byli nadšeni. Sál pro 600 lidí stál a aplaudoval.⁶⁴

Pokud se podíváme na Českou republiku, jako příklad nám může posloužit divadelní přehlídka Jiráskův Hronov, kde organizoval herecké semináře. Poprvé byla, díky paní Karle Dörrové, pracovníci Klicperova divadla a Volnému sdružení východočeských amatérských divadelníků Impuls, hronovská divadelní dílna Sergeje Fedotova organizována na přelomu července a srpna roku 1997. Její poloveřejná prezentace sklidila neuvěřitelný úspěch.⁶⁵ Na dílnách roku 2002, 2003 a 2005 už Fedotov za desetidenní působení secvičil s herci i představení: *Romeo a Julie* (překlad Topol), *Dvě střely* (Alexandr Volodin) a *Žebrácká opera*.⁶⁶

Divadelní přehlídky a festivaly se ukázaly být velice důležité pro Fedotovovu vlastní tvorbu v České republice. Na hradeckém festivalu Divadlo Evropských regionů se dostal do všeobecného divadelního a diváckého povědomí a díky tomu získal několik nabídek na zinscenování vlastních představení s českými herci na prknech českých divadel.

Roku 1998 se objevil v Klicperově divadle, hojně podporován tehdejším ředitelem Vladimírem Zemanem, aby nazkoušel hru Michaila Bulgakova *Mistr a Markétka*. Společně s Karlem Tomanem (dramatizace a dramaturgie) dovedli představení ke zdárnému konci. Kromě Klicperova divadla působil i v Dejvickém divadle (*Revizor*), v Divadle Bez zábradlí (*Hráči*), v Divadle Na zábradlí po autonehodě roku 2000 (*Výnosné místo*), v Karlových Varech (*Racek*), v brněnském HaDivadle roku 2001 (*Tři sestry*), v Českých Budějovicích (*Večer tříkrálový aneb Cokoli chcete*), v ostravském divadle Aréna (*Psí srdce*, za které získal cenu Alfréda Radoka, *Panočka*), v ostravské Divadelní společnosti Petra Bezruče (*Idiot*, připravováno souběžně se hrou *Psí srdce*), v Národním divadle Moravskoslezském,

⁶⁴ Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Teatr У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/0NNbwiVnyWA>

⁶⁵ LANTA, Petr, 2006. *Režijní tvorba Sergeje Fedotova na českých jevištích v letech 1997-2006*. Úpice. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Katedra divadelní vědy. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan HYVNAR, CSc., s. 14.

⁶⁶ LANTA, Petr, 2006. *Režijní tvorba Sergeje Fedotova na českých jevištích v letech 1997-2006*. Úpice. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Katedra divadelní vědy. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan HYVNAR, CSc., s. 25, 91.

kde zaznamenal první velký neúspěch a setkal se s tvrdou kritikou (*Malý Ďábel*) a ve Švandově divadle roku 2006 (*Slepice*).⁶⁷

V letním semestru roku 1998 působil na Katedře činoherního divadla pražské DAMU coby externí pedagog (na požádání Jana Císaře) a nacvičil se studenty hru *Zojčin byt*. Ještě jednou se stal pedagogem, a to na velmi krátkou dobu (zhruba měsíc), v zimním semestru roku 2002. Tentokrát na druhé vysoké škole divadelní JAMU v Brně. Se čtvrtým ročníkem nazkoušel hru *Zvíře*.⁶⁸

3.4.1 Mezinárodní festival Martina McDonagha

Roku 2014 Divadlo U Mostu zorganizovalo historicky první Mezinárodní festival Martina McDonagha.⁶⁹ Martin McDonagh, jak už jsem se zmínila na předešlých stránkách, patří mezi oblíbené autory Sergeje Fedotova. Kromě *Mrzáka Inishmaanského* Fedotov zinscenoval i další jeho hry, jako je *Bezruký ze Spokaně*, *Poručík z Inishmooru*, *Kráska z Leenane*, *Lebka v Conemaře* a *Osiřelý Západ*.⁷⁰

Na festivalu, uskutečněném od 7. do 14. října 2014, měli diváci možnost vidět patnáct představení různých divadel ze sedmi zemí celého světa. Byla tu nejen ruská divadla z Moskvy, Petrohradu, Iževsku, Čeljabinsku a Permu, ale i Divadlo Wilama Horzycy z Polska, Národní divadlo mladého diváka z Azerbajdžánu a další. Na seznamu účastníků nechyběla ani Česká republika reprezentovaná Divadelní společností Dr. Krásy (Praha), která představila svoji inscenaci *Kabaret McDonagh*.⁷¹

Sergej Fedotov, ještě před uskutečněním festivalu v rozhovoru pro Český telegraf roku 2014, řekl: „Мы планируем, что фестиваль станет своего рода творческой лабораторией. Театры из разных стран покажут свои находки в освоении пьес ирландского драматурга. В программу включено проведение мастер-классов, тренингов, лекций, показов фильмов МакДонаха. Мы уже получили предварительное

⁶⁷ LANTA, Petr, 2006. *Režijní tvorba Sergeje Fedotova na českých jevištích v letech 1997-2006*. Úpice. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Katedra divadelní vědy. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan HYVNAR, CSc., s. 14, 37, 50, 59, 67, 76, 84, 98, 105, 115, 122, 130.

⁶⁸ TAMTÉŽ, s. 25, 91.

⁶⁹ *Teatr u mosta: Festival M. MakDonaha* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://teatr-umosta.ru/festival_m_m/

⁷⁰ *Teatr u mosta: Spektakli* [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/>

⁷¹ *Slon.ru: I Международный фестиваль Мартина МакДонаха* [online]. [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: <http://slon.ru/calendar/event/1009263/>

согласие о приезде на фестиваль самого Мартина МакДонаха и ведущего специалиста по его творчеству профессора Патрика Лонергана. ⁷²

Festival zaznamenal velký divácký úspěch a organizování 2. ročníku se plánuje na říjen roku 2016. Sám Fedotov vysvětlil roční pauzu mezi oběma festivaly v rozhovoru pro Rádio Perm takto: „Мы хотели сразу другой год 2015 провести фестиваль МакДонаха, но кризис [...] поэтому в 2016 году с 13 по 19 октября в Перми будет проведен второй фестиваль Мартина Макдонаха” ⁷³

⁷² БАРАНОВАЯ, Александра, 2014. Сергей Федотов: «Я хотел бы, чтобы в международном фестивале МакДонаха участвовали и чешские театры». In: *Пражский Телеграф* [online]. 26.03.2014 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://ptel.cz/2014/03/sergej-fedotov-ya-xotel-by-chtoby-v-mezhdunarodnom-festivale-makdonaxa-uchastvovali-i-cheshskie-teatry/>

⁷³ Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/0NNbwiVnyWA>

4. Seregej Fedotov - režisér

Sergej Pavlovič Fedotov je známý svým netradičním přístupem k autorům, hercům, ke scéně, k hudbě a k představení a vnímání divadla obecně. Spojením všech těchto přístupů vznikají neobyčejná představení, která divadlo proslavila jak na domácí půdě, tak v zahraničí.

Fedotov využívá spojení herecké a režisérské metody Michaila Čechova, Jerzyho Grotowského a Antonína Artauda, které mu dovoluje vytvářet zázraky.⁷⁴ Michail Alexandrovič Čechov (1891-1955) byl ruským hercem, působícím v divadle MCHAT a také teoretikem. Mezi jeho nejznámější a nejdůležitější autorské dílo patří *Путь актёра (Cesta herce)*, kde popisuje svůj život a cestu k herectví. Od roku 1928 žil v zahraničí (v Německu, Československu, v Praze a nakonec v USA).⁷⁵ Jeho vnímání divadla a herce bylo velmi ovlivněno systémem vnímání Stanislavského, na které navázal. Čechovova cesta vnímání divadla však později nabrala jiný směr.⁷⁶ „*Zatímco Stanislavského úkolem bylo vrátit herecké práci její pravdivost, Čechov stačil do svého konceptu herectví zabudovat modernistické myšlenky a smysl pro formu.*“⁷⁷ Svůj systém sám prohlásil za univerzitu herecké práce (v porovnání se Stanislavským, jehož systém se bere jako základní škola). Klade důraz na inspirované herectví, imaginaci a vrací herectví jeho spirituální tajemství.⁷⁸ „*Čechov dokázal propojovat dva přístupy k herecké práci: pro každou roli nacházel vždy jinou „jevištní masku“ a přece nikdy nedovolil, aby tato „maska“ převážila a zakryla jeho individualitu.*“⁷⁹

Michail Čechov inspiroval Fedotova svým vnímáním atmosféry divadla. Jde o vnímání spojující nejen herce mezi sebou, ale také herce a diváky a dokonce i autora a režiséra v jednu jedinou emocionální rovinu. Nedílnou součástí je i improvizace, která herce nejen spojuje, ale učí je i pohotovosti a schopnosti reagovat teď a tady.⁸⁰ V rozhovoru pro *Literární noviny* z roku 2013 vysvětluje Sergej Fedotov Čechovovu metodu, která navazuje na metodu K. S. Stanislavského takto: „*Stanislavskému šlo o rekonstrukci reality. A to Čechovovi*

⁷⁴ *People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ*, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

⁷⁵ *CoJeCo: Čechov*, 2006 [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=16494

⁷⁶ *DIVADELNÍ REVUE*, 2006. Cesta postavy. In: *Divadlo.cz* [online]. 02.03.2006 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/art/clanek.asp?id=10230>

⁷⁷ TAMTÉŽ

⁷⁸ TAMTÉŽ

⁷⁹ TAMTÉŽ

⁸⁰ *People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ*, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

nestačilo. Mířil výš. Vycházel z metody Grotowského, podle které se herec musí zcela pohroužit do své postavy a bezzbytku splynout s její identitou. Tam už nejsou hranice, herec se noří do takové hloubky, že se odtamtud někdy velice těžko dostává zpátky. Michail Čechov jde ovšem ještě dál. Splnutím s atmosférou se herec dostává do fáze, kdy najednou vzlétne do vesmíru. Vzniká euforie a silný výboj energie. Herec uskutečňuje akt, který připomíná bohoslužbu, prostřednictvím silného transu hypnotizuje diváka. A divák cítí, že také vzlétá a následuje herce do vesmíru!⁸¹

Kromě těchto dvou mužů Fedotov považuje za své velké učitele Anatolije Efrosa, režiséra v moskevském divadle, kam se Fedotov často jezdil dívat na představení, a Ejmuntase Njakrošjuse, od kterého pochopil, že je třeba mít autorské divadlo.⁸²

Neuvěřitelně silnou roli, hraje také Fedotovovo vnímání mystiky a nadpřirozena, které hledá a nachází v dílech autorů a poté je přenáší na scénu. Už od dětství ho zajímaly paranormální jevy. Pocítil mystiku ve svém životě jako něco běžného. Zdály se mu například sny, ve kterých k němu chodili různí lidé a radili mu, co má dělat.⁸³ V časopise *Театральная жизнь* 4 bylo dokonce zmíněno, že jde občas i o mystifikaci diváka: „Федотов, скорее, мистифицирует нас общей атмосферой и своим поведением. И хитро смотрит: «Поверили или не поверили?»“⁸⁴

Velkou roli hraje i počáteční příprava před samotným zkoušením hry. Když je vybrána hra jistého spisovatele, začne se s podrobnou studií spisovatele. Celá herecká skupina čte další jeho knihy a hledá, v čem je skrytá ojedinělost autora. Kromě autora se zkoumá i období, ve kterém žil, ve kterém děj probíhá ať už z hlediska historického, architektonického, uměleckého či sociálního. Po dlouhém pátrání a obracení informací ze strany na stranu teprve začínají zkoušky.⁸⁵

Celé představení a i spolupráce režiséra a herců při zkouškách je postavena na vnitřní síle jednotlivých herců a na jejím využití, na ponoření se do vlastní psychiky. Profese herce je nesmírně náročná jak psychicky, tak fyzicky a být hercem pod taktovkou Fedotova je ještě náročnější. «Каждый день у нас начинается с тренировок по пластике, сценической речи,

⁸¹ MRÁZEK, Ondřej. 2013. Herec vzlétá do vesmíru a diváci za ním. In: *Literární noviny* [online]. 17.07.2013 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/divadlo/15401-herce-vzleta-do-vesmiru-andivaci-za-nim>

⁸² *Театральная жизнь* 4. 2013. Moskva. 55(1014). ISSN 0131-6915, s. 11,12.

⁸³ TAMTÉŽ, s. 8.

⁸⁴ TAMTÉŽ, s. 47.

⁸⁵ TAMTÉŽ, s. 15.

актерскому мастерству, вокалу и др.»⁸⁶ A těžká práce nekončí ani po premiéře. Základ úspěchu spočívá i v tom, že po premiéře počet zkoušek neklesá a každé představení je rozebráno do detailů z pohledu herců i režiséra.⁸⁷ Sergej Fedotov klade na své herce nesmírně velké nároky a nebojí se zajít do krajností. Co se herci zdá na první zkoušce nemožné, diváci později vidí na premiéře. Nelze však říci, že si Fedotov neváží svých herců a práce, kterou odvádějí. Sám je hodnotí takto: „*Наши артисты – от земли, от природы. Они не отравлены бесконечными сериалами, рекламами и кастингами. Они отдают все свое время и всю свою душу работе в театре.*“⁸⁸ „*Наши актеры умеют излучать энергию, создавать сильную атмосферу.*“⁸⁹ V rozhovoru ve vysílání na T7 Inform padl dotaz moderátorky týkající se vyčerpanosti herců a náročnosti jejich práce (jsou herci, kteří odehrají za týden pět představení), na který Fedotov reagoval takto: „*Они владеют техникой отдачи, излучения энергии и энергию, которая попадет в зрительный зал, она возвращается к артисту [...] Атмосфера это энергетика. Так вот актёры Театра У Моста, они владеют этой энергетикой, и когда это электричество идёт в зал зритель сдвоенный энергией его возвращает. Поэтому наши артисты не устают.*“⁹⁰

Respektování herce a režiséra funguje vzájemně. Herci svého režiséra uznávají a ve všem ho poslouchají. Herec Vladimír Iljin v rozhovoru k jubileu S. Fedotova poznamenal: „*Он учитель, он мастер, это редкость когда и режисер продолжает постоянную учебу.*“⁹¹

Během představení se divák nevědomky ponoří do světa hluboké a neuvěřitelně silné psychiky herce. Poznává vztahy mezi herci a pociťuje paradoxní, groteskní a často mystickou atmosféru čišící z každého kousku jeviště. Díky skvělé souhře herců, kdy je každý nedílnou součástí celku, vzniká několika úroňové představení. Fedotov v rozhovoru pro časopis *Культурный Вопрос* o svém divadle řekl: „*Наши театр просвещает, обучает,*

⁸⁶ Facebook: *Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

⁸⁷ People.SU: *СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ*, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z:

<http://www.people.su/113123>

⁸⁸ Facebook: *Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1069484756408480&id=148383591851939

⁸⁹ Facebook: *Пермский Театр "У Моста"*, 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

⁹⁰ Худрук пермского театра 'У Моста' С. Федотов отметил 55 летний юбилей. In: *Youtube* [online]. 15.01.2016 [cit.

2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/r5MYVQySvs0>

⁹¹ Сергею Федотову - 55! Сюжет Рифей Театр У Моста Театр У Моста. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [cit. 2016-01-

20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/9XQXnuSXTvU>

открывает, удивляет. Таким образом, мы воспитали себе равных собеседников и многих зрителей, способных быть критиками.“⁹²

Režisérským schopnostem a umění Fedotovových herců vzdává hold i Viktor Lvovič Šrajman, ruský a izraelský divadelní režisér, herec, pedagog, kritik a jeden z hlavních národních specialistů v oblasti loutkového divadla: „*Удивительно, как режиссерская идея Федотова распространяется на артистов таким образом, что они играют в едином ансамбле – это сегодня большая редкость – и создают на сцене совершенно особый мир. Они проникают в психику своих невероятных чудаковатых персонажей и перевоплощаются в них, причем не только внешне, но внутренне, что сейчас встречается еще реже. Все об этом говорят, а как это делается на практике, давно забыли... Как Федотову это удастся, для меня загадка и тайна.*“⁹³

Představení jako celek však není tvořeno pouze herci, byť skvělými. Atmosféru Fedotov bravurně dokresluje světly a hudbou. Kombinace světla na jevišti by se dala považovat za jistý druh umění. Využití různých barev, tvarů, síly světla a stínůhry dotvářejí plastičnost prostoru.

Na facebookové stránce se objevila 17. června 2015 recenze na představení Idiot, ve které byla vyzdvihnuta světelná stránka představení: „*Как, собственно, и световое оформление. Несмотря на то, что в этот раз особых "трюков" и эффектов на свет не возлагалось (за исключением самого начала спектакля), тем не менее, не могу не отметить очень качественную проработку освещения и акцентирования отдельных сцен и персонажей. Понравился в этом плане финал - передача настроения абсолютная!*“⁹⁴ Další velice silnou stránkou permských představení je hudba. Graduie při dramatických okamžicích a podkresluje atmosféru, aniž by však bránila divákovi porozumět mluvenému slovu na jevišti. Často neutichne vůbec a zní tiše po celou dobu představení. Neutichající hudba je Fedotovův fenomén, který nepoužívá snad žádné jiné divadlo.

⁹² Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1069484756408480&id=148383591851939

⁹³ Театр У Моста: Мастер [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

⁹⁴ Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1025176477505975&id=148383591851939&substory_index=0

5. Klicperovo divadlo

5.1 Klicperovo divadlo

Klicperovo divadlo vzniklo roku 1882 a nese název známého českého spisovatele Václava Klimenta Klicpery, který odehrál velkou roli v historii divadelnictví v Hradci Králové. Díky němu nabralo divadlo nový směr. Za profesionální lze divadlo považovat od roku 1949. Od svého založení až do současné doby se mnohé změnilo, nejen režiséři, herci, ale i budova divadla a scéna.⁹⁵

Dnes má divadlo čtyři scény – Hlavní scénu přímo v budově Klicperova divadla, Studio Besedu v Mýtské ulici směrem z Malého náměstí ke Krajskému soudu, Komorní scénu V podkroví, která se nachází ve 2. patře provozní budovy divadla, a Letní scénu (vedle budovy Klicperova divadla) sloužící především v období festivalů Divadla Evropských regionů pro menší představení a večerní koncerty. Letní scénu zdobí známá socha Evy od Olbrama Zoubka.⁹⁶

Pod taktovkou Ladislava Zemana dosáhlo divadlo nemalých úspěchů. Bylo čtyřikrát vyhlášeno Divadlem roku České republiky a získalo i několik prestižních cen, ze kterých mohou zmínit například cenu za ženský herecký výkon Pavly Tomicové za roli Štěpky v *Petrolejových lampách* (2006).⁹⁷

V současné době je ředitelkou divadla Eva Mikulková (od dubna 2015) a uměleckým šéfem David Drábek, který je taktéž dramatikem, divadelním režisérem a dramaturgem majícím na svém kontě inscenace jako jsou například *Ještěři*, *Richard III.* či *Romeo a Julie*. Od sezóny 2008/2009 je dramaturgyní Klicperova divadla Jana Slouková. Divadelní ansámbl tvoří 34 herců z toho 14 žen a 20 mužů.⁹⁸

Hradecké divadlo hraje svá představení také v jiných městech České republiky a dokonce i v zahraničí. Kromě toho je již tradičním každoročním hlavním pořadatelem dvou festivalů: Divadla evropských regionů (červen) a Čekání na Václava (září/říjen).

⁹⁵ Východopédie: Encyklopedie zajímavostí východních Čech. *Hradecký Deník*. 2014, (98), s. 2.

⁹⁶ *Klicperovo divadlo: Naše scény*, 2014 [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/nase-sceny-556/>

⁹⁷ Východopédie: Encyklopedie zajímavostí východních Čech. *Hradecký Deník*. 2014, (98), s. 2.

⁹⁸ *Klicperovo divadlo: Lidé*, 2014 [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/lide/>

5.2 Divadlo Evropských regionů

Mezinárodní festival pořádaný v Hradci Králové vždy koncem června, tradičně od 21.6. do 30.6., má za sebou již dvacet jedna úspěšných let působnosti. Od roku 1995 je tento festival vždy grandiózním vyvrcholením divadelní sezóny. Během deseti festivalových dnů se odehraje přes 200 představení domácích i zahraničních souborů. Repertoáru se meze nekladou.⁹⁹

Není nejjednodušším úkolem festival zorganizovat. „*Festivalová dramaturgie všech spolupořadatelů má za hlavní kritérium kvalitu nabízených představení. Proto je v přípravné dramaturgické skupině také řada respektovaných teatrologů a kritiků.*“¹⁰⁰

Konec června je obdobím, kdy Hradec žije naplno ve dne i v noci. Mezinárodní festival se koná na několika místech v centru Hradce Králové. Na Velkém a Malém náměstí, na Kavčím plácku a v Žižkových sadech jsou postaveny stany, ve kterých se představení pořádají. Hraje se i pod širým nebem, v uličkách Velkého náměstí či na hradbách. Divadelní festival je místem setkávání nejen herců, ale zároveň i přátel a milovníků divadla. „*Nedílnou součástí mezinárodních festivalů v Hradci Králové jsou doprovodné akce – umělecké dílny, koncerty, výstavy, profesní setkání divadelníků, debaty a besedy, setkání s legendami českého divadla.*“¹⁰¹

Hlavním pořadatelem Divadla Evropských regionů je Klicperovo divadlo. Dramatik a tehdejší prezident České republiky Václav Havel, vyjádřil roku 1995 své sympatie a podporu v dopisu adresovanému Klicperovu divadlu: „*Přeji Vám, aby během Mezinárodního festivalu v Hradci Králové mezi vámi vznikla elektrizující atmosféra duchovního a pocitového srozumění hlediště s jevištěm, ono zvláštní magnetické pole, které vytváří již mnoho set let podivuhodnou a vzácnou pospolitost, vzrušující pocit vzájemného dorozumění, nové „bratrství“, které je tím nejpádnějším potvrzením toho, že divadlo, jednou pro vždy, má smysl.*“¹⁰²

Součástí festivalu je i tzv. Open Air program, který bývá každý rok nějakým způsobem tematicky laděn, což se odráží především na vzhledu programů a upomínkových předmětů.

⁹⁹ Klicperovo divadlo: *Divadlo evropských regionů*, 2014 [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/divadlo-evropskych-regionu-449/>

¹⁰⁰ TAMTÉŽ

¹⁰¹ TAMTÉŽ

¹⁰² TAMTÉŽ

Ve výběru představení tématika nehraje roli. O dění na festivalu každý den informuje časopis *Hadrián* obsahující souhrnnou informaci o odehraných představeních, zajímavé detaily či události, taktéž i kritiky, recenze a fotky.

Sergej Fedotov přijel hned na 1. ročník nového festivalu. Bylo to poprvé, kdy se herecký soubor podíval za hranice Ruska. Za to vděčí Josefu Tejklovi (jednomu ze tří zakladatelů Divadla Jesličky). Josef Tejkl byl spolu s Pavlem Žatečkou na hereckém semináři v Moskvě, kde viděli Fedotovovu *Panočku*. Josefovi se hra natolik zalíbila, že za Fedotovem zašel, spřátelili se a Josef Tejkl od něj získal nahrávku představení, se kterou běhal po návratu do Čech po celém Hradci a snažil se najít někoho, kdo by příjezd permského souboru finančně podpořil. Nakonec to byl Ladislav Zeman, tehdejší ředitel Klicperova divadla, který pozval Divadlo U Mostu na první ročník festivalu Divadlo evropských regionů.¹⁰³ Toto je verze Jany Portykové, dlouholeté kolegyně Josefa Tejkla a toto tvrzení potvrzuje například i rozhovor na stránce host.divadlo.cz.¹⁰⁴ Ovšem to by nebyl Fedotov, aby tu nebyla nějaká záhada. Martina Pešková přišla s variantou, že Josef Tejkl byl spolu se svými přáteli horolezci na Uralu a náhodou se tam stavil podívat se v jednom divadle na představení a tam objevil Fedotovce.¹⁰⁵

Ať už to bylo tak, nebo tak, roku 1995 přijelo Divadlo U Mostu poprvé do Hradce Králové. Byla to sázka do loterie. Nikdo nevěděl, jak lidé přijmou festival, natož ruské divadlo. Permský soubor nenechal nic náhodě a vytáhl eso z rukávu, *Panočku*. Úspěch byl obrovský. Od té doby Divadlo U Mostu jezdilo na festival pravidelně a díky tomu se dostalo do obecného povědomí a těšilo se velké přízni diváků. Nejdříve hráli hry ruských autorů a později začali repertoár rozšiřovat. Vždy však platilo a doposud platí, že i když i cizí repertoár permský soubor odehraje velice precizně, jejich doménou jsou ruské hry.

Po *Panočce* (Nina Sadur) tu odehrálo ještě mnoho dalších představení. Roku 1996 představili inscenace *Zvíře* (M. E. Gindin a V. Sinakjevič) a *Hráči* (N. V. Gogol). Následující rok přijeli ukázat hry *Drak* (J. L. Švarc) a *Bratr Čičikov*, což je hra napsaná Ninou Sadur na motivy *Mrtvých duší*. Roku 1999 představili *Sebevraha* (Nikolaj Erdman) a Goldoniho *Mirandolinu*. Dva roky na to *Ženitbu Balzmaniovu* (A. N. Ostrovskij) a místo *Obyčejného*

¹⁰³ Interview s Janou PORTYKOVOU, pedagožkou Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové. 04.03.2016.

¹⁰⁴ HULEC, Vladimír, 2004. Nikdy neudělám nic proti duši. In: host.divadlo.cz [online]. 13.07.2004 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/noviny/archiv2004/cislo08/rozhovor.html>

¹⁰⁵ Interview s Martinou PEŠKOVOU, bývalou učitelkou českého jazyka na hradecké Střední zdravotnické škole. Hradec Králové 06.03.2016.

zázraku (J. Švarc), který se měl hrát původně, uvedli hru *Chapun* (D. V. Olšanskij na motivy povídky V. G. Korolenka). Po delší pauze se tu objevili opět roku 2005 s inscenací *Večery na Samotě u Dikaňky* (N. V. Gogol) a tři roky na to se dvěma představeními *Hamletem* (W. Shakespeare) a McDonaghovým *Osiřelým západem*. Další hru tohoto skotského autora *Mrzák Inishmanský* v podání permského souboru mohli diváci vidět roku 2010. Zatím naposledy se Divadlo U Mostu objevilo na festivalu roku 2013 s *Bezrukým ze Spokaně* (Martin McDonagh) a *Na dně* (Maxim Gorkij).¹⁰⁶

5.3 Rozhovory

5.3.1 Rozhovor s Františkem Staňkem¹⁰⁷

František Staněk, absolvent Státní konzervatoře v Praze, je nyní hercem Klicperova divadla. Nepůsobil vždy jen v divadle, ale také v oblasti marketingu a reklamy. Muž, kterého jsem vídala na prknech Klicperova divadla. Muž, který si (jak je napsáno na stránkách Klicperova divadla) „na každém ze svých přátel považuje něčeho jiného. Má jich víc (šťastný to muž). Vždy ale oceňuje jejich zálibu v dobrém vínu, koňaku nebo whisky, o dobrém doutníku nemluvě.“¹⁰⁸ A přesně tak na mě působil, jako přátelský, milý, chytrý, zábavný, ale zároveň velice šarmantní muž. Poskytl mi rozhovor týkající se jeho vlastní spolupráce s režisérem Sergejem Fedotovem na prknech hradeckého divadla roku 1998 v inscenaci *Mistr a Markétka*. Zde hrál roli Bezprizorného a Matouše.

František Staněk se setkal toho roku (1998) s Fedotovem poprvé, nikdy dřív ani nikdy po tom (čehož lituje) neviděl jeho představení. Před touto spoluprací se s ním ani nikdy nesešel. O Fedotovovi slyšel, ale, jak sám řekl, vždy to byly informace typu: „U vás bude zkoušet Fedotov? No tyjo, no počkej, to uvidíš, to je magor.“ Sám však neměl problém se s někým takovým setkat. „Nemůžu říct, že jsem se těšil. Byl jsem otevřený, takhle bych to řekl.“

O své dvojroli (Bezprizorný, Matouš) se dočetl v obsazení a neměl k tomu nejmenších výhrad, protože Bulgakov se řadí k jeho nejoblíbenějším autorům a navíc jako člověku věřícímu mu toto téma bylo blízké.

¹⁰⁶ *Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Divadlo U Mostu: Mezinárodní festivaly.* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Divadlo_U_mostu

¹⁰⁷ Interview s Františkem STAŇKEM, hercem Klicperova divadla. Hradec Králové 03.02.2016.

¹⁰⁸ *Klicperovo divadlo: Lidé: František Staněk, 2014* [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/lide/frantisek-stanek-478/>

Setkání a zkoušení se Sergejem Fedotovem bylo ojedinělé. Přístup Fedotova k divadlu a k hercům byl však naprosto odlišný od přístupu, na který byli čeští herci zvyklí. Došlo k dost znatelnému střetu, nikoliv však jazykovému, nýbrž ke střetu dvou odlišných kultur a tím pádem i dvou odlišných přístupů. „*On přišel jako velký mág, prostě, a teďka tam nám předestíral tajemství a tajný prostor, no, děsně čaroval, strašlivě čaroval a jízlivá, ironická, česká, skeptická povaha na to kouká a říká si a jéjé, no to zas bude. A taky, že bylo... Jeho princip práce spočíval v tom, že teď si zkusíme takovouhle situaci a teďka, jako, chtěl vlastně po hercích, aby se vnořili do něčeho a teďka něco si tam představovali a teďka ze sebe něco vydávali, ale to funguje na škole, to nefunguje v profesionálním divadle, takže tady v tomto ohledu těžce narazil.*“ Šlo o naprosto opačný přístup. Čeští herci a režiséři začínají z technických věcí, osahání si prostoru, scény, textu, ale Sergej Fedotov chtěl nejdříve najít ten pocit. Trvalo zhruba měsíc než se herci a režisér sladili natolik, aby mohli bez větších sporů spolupracovat a rozumět si v tom, co chtějí a jak to chtějí. „*Takže tady jsme museli navzájem sestoupit každý ze svých konceptů, abychom byli schopni pracovat navzájem společně.*“ I pro Františka Staňka, v tu dobu už velice zkušeného herce, to bylo těžké.

Kromě přístupu k divadlu šlo i o Fedotova samotného, o jeho vlastní sebe prezentaci. On sám je zvyklý přijít a začít čarovat a něco na herce hrát. Přístup hraní si na někoho mi byl velice blízký. Ať jsem se setkala na půdě Univerzity Hradec Králové nebo v moskevském Institutu A. S. Puškina s jakýmkoliv ruským pedagogem, který nám něco vysvětloval, měl nás něco naučit, každý z nich jakoby před námi hrál určitý druh svého představení. Každá hodina byla malé divadélko. Přijde mi, že je to typický ruský přístup, jak si získat své věrné posluchače a následovatele. Člověk sám nebo v malé skupince v ruské třídě splyne s davem. Pokud se však jeden ruský člověk postaví před většinu českých, nemůže čekat, že ho budou obdivovat a bezmezně následovat. Nelze to považovat za nějakou obecnou pravdu. Nelze jim to ani vyčítat, myslím, že to nedělají cíleně. V případě herců je to však o to markantnější. „*Člověk, když se tím hraním živí, tak na něj nikdo nemůže nic hrát, protože to pak prostě nefunguje,*“ řekl František Staněk a to vystihuje přesně to, na co si Fedotov musel přijít sám. S tím souvisela i jistá míra opovržení místním divadlem „*všem nám tím chtěl říct, že my všichni jsme úplně špatný.*“ Sám potom přišel na to, že není nutná přednáška a předehrávání na třicet minut, ale stačí říct víc nahlas a pomalu.

Další pro divadlo ne zrovna vhodná vlastnost byla, že on byl „*takovej pažravej, teda česky řečeno nenasytněj. On prostě, jak se mu ty situace líbily, tak je stavěl a vršil a pak jsme zjistili, že jsme čtyři hodiny dlouhý a pak se škrtyly celý scény o generálkách, což bylo velmi tristní.*“

Takže v tomhlectom nedovedl ukočírovat sám sebe, natož potom bandu jízlivejch parchantů v českém divadle.“

Nezřídka docházelo i k výstupům plným křiku a vztekání se. František Staněk měl tu výhodu, že vše bral s nadhledem a nedal si Fedotova připustit k tělu. Jeho magickým a přehnaným výstupům se smál a nenechal se jím zahnat do kouta. *„Někteří kolegové se nasrali a začali křičet a teď jak tam stříká a jiskří ta energie, jak jsou lidi vytočený. Já se přiznám, jsem trochu úchylnej, já to mám rád, když je to takový divoký, takže mě se to zkoušení hrozně líbilo.“* Tímto přístupem dokázal proplout zkoušením bez většího trápení. Mladší herci, ne tolik znalí, mohli mít s tímto přístupem problém. Přitom nemůže být řeč o tom, že by ze strany pana Staňka chyběl respekt k režisérovi. Sám si ho jako režiséra váží a oceňuje Fedotovovo velmi přesné a pěkné divadelní cítění. *„Ve stavbě situace a ve vyložení situace, v hledání toho, jak má situace zapůsobit na diváka, v tom byl velmi dobrý a velice precizní.“* Považuje ho za velmi zajímavého režiséra, který přinesl do Čech své, pro nás nové, vidění. Odpověď na otázku, co je myšleno tím novým viděním nebylo nejjednodušší zformulovat, ale přeci jenom jsem od pana Staňka dostala všeríkající odpověď: *„Jeho cítění věci je přeci jenom víc na té straně emocionální než na té straně racionální jako u nás v Čechách, a to si myslím, že je pro nás, pro Čechy, velmi okysličující. To východoslovanské zapálení a zaujetí na rozdíl od české skepse a jízlivosti a takové jakoby – česká povaha, má takovou jednu úžasnou vlastnost, „stát se včas nezúčastněným pozorovatelem“, přestože se to týká nás a my jsme v konfliktu, tak se dokážeme velmi rychle stát nezúčastněným pozorovatelem a hodíme náš problém na někoho jiného. V tomhle jsme experti a s tím nic neuděláme. Ale poznat, že někdo někde to cítí jinak a přistupuje k věcem úplně jiným způsobem je dobrý a velmi okysličující.“*

Zkoušení šest dnů v týdnu zhruba tři měsíce (kdy pokaždé probíhala ne vždy nutná rozcvička) plné nesrovnalostí a dramatických okamžiků však došlo ke zdárnému konci. Ve finále se obě strany dohodly a vytvořily Fedotovovu vizi na prknech českého divadla v podobě veleúspěšného představení.

Pokud bych ještě měla shrnout zkušenost hradeckého herce a ruského „mága“ mohu říct, že pan Staněk mi sám několikrát řekl, že ho zkoušení bavilo, že je rád, že si mohl zavzpomínat (což by ani nemusel říkat, protože vše vyprávěl s neskutečným nadšením a energií) a že by se rozhodně nebránil tomu zkoušet s ním znovu.

5.3.2 Rozhovor s Kamilou Sedlárovou¹⁰⁹

Shodou okolností se v době našeho rozhovoru s panem Staňkem na daném místě pohybovala i Kamila Sedlárová (*1976). Herečka Klicperova divadla, která byla obsazena do role Markétky.

Delší rozhovor odmítla a řekla mi jen pár vět, kterými celé zkoušení zhodnotila. V době, kdy se tato inscenace zkoušela, byla o dost mladší než pan Staněk, v Klicperově divadle působila čtyři roky a měla před sebou ještě dlouhou cestu, tudíž její dojmy ze zkoušení se diametrálně lišily. Bylo vidět, že se o tom příliš bavit nechce, že neměla tenkrát ten skvělý nadhled jako pan Staněk (kde by to také získala) a že pro ni bylo zkoušení vyčerpávající jak fyzicky, tak psychicky. Z jejích slov jsem pochopila, že i přes to bojovala. Pečlivě naslouchala všemu, co Fedotov řekl. Nedá se však říct, že by ji taková spolupráce nic nepřinesla. *„Něco mně dal, hodně moc. Ale i já si vlastně udělala odstup a nadhled, protože si myslím, že kdyby lidi měli hrát divadlo jenom tím, že si budou ubližovat a pokaždé potom budou mít horečku, tak to není divadlo. Divadlo je kouzlo a dobrý herec musí zahrát, aniž by se podřezal.“*

¹⁰⁹ Interview s Kamilou SEDLÁROVOU, herečkou Klicperova divadle. Hradec Králové 03.02.2016.

6. Divadlo Jesličky Josefa Tejkla

6.1 Historie

Před začátkem historie samotného divadla je třeba se ohlédnout k historii literárně-dramatického oboru spadajícího pod LŠU Na Sřezině, která vznikla v říjnu roku 1953.¹¹⁰

Psal se rok 1983 a do Hradce Králové přijel z Orlických hor absolvent pedagogické fakulty s aprobací výtvarná výchova a český jazyk, milovník cestování a divadla Josef Tejkl.¹¹¹ Na LŠU nastoupil jako vedoucí nově zřizovaného literárně-dramatického oboru na začátku školního roku 1985/86. Literárně-dramatickému oboru sice sahají kořeny až do roku 1961, ale zásadní přelom přišel právě spolu s Josefem Tejklem.¹¹² V té době se literárně-dramatický obor učil úplně jinak. Děti buď vystupovaly na různých besídkách a hrály v barevných kostýmech muchomůrky, stromečky a nebo vůbec nevystupovaly a pěstovala se u nich dětská výchovná hra. Josef Tejkl přišel úplně s jiným přístupem, který měl už velmi blízko k divadlu a podle toho si také vybíral lidi, se kterými spolupracoval.¹¹³ V této době byla ředitelkou LŠU Věra Portyková a vyučovalo se v budově školy Na Sřezině, v prostorách ZŠ Sever (propůjčeny výtvarnému oboru) a v Klubu mládeže 3 na Slezském předměstí.¹¹⁴ Je důležité zmínit také, že při Osvětové besedě v Malšovicích pracoval divadelní soubor Obsazeno vedený Josefem Tejklem (více méně jen pro dospělé), později nesl název Bez nich. Při hudebních číslech mu vypomáhali členové učitelského sboru LŠU. S většími představeními literárně-dramatického oboru se vystupovalo právě v malšovické Besedě.¹¹⁵

Ve školním roce 1986/87 literárně-dramatický obor pod taktovkou J. Tejkla a Emy Zámečnickové čítal 3 soubory s 24 žáky. Postupně se rozrůstal jak pedagogický sbor literárně-dramatického oboru ať už o stálé či externí učitele (rok 1989/90 – nastoupila Jana Portyková), tak i počet žáků. Zájem o divadlo rostl.¹¹⁶

¹¹⁰ Kronika ZUŠ Sřezina. Archiv ZUŠ Sřezina. Bez paginace.

¹¹¹ Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04. 03. 2016.

¹¹² Kronika ZUŠ Sřezina. Archiv ZUŠ Sřezina. Bez paginace.

¹¹³ Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04. 03. 2016.

¹¹⁴ Kronika ZUŠ Sřezina. Archiv ZUŠ Sřezina. Bez paginace.

¹¹⁵ Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04. 03. 2016.

¹¹⁶ Kronika ZUŠ Sřezina. Archiv ZUŠ Sřezina. Bez paginace.

Důležitým mezníkem je rok 1990, konkrétně 1. 7. 1990, kdy se ředitelem stává, namísto Věry Portykové Karel Šust (současný ředitel) a škola se stává Základní uměleckou školou (ZUŠ).¹¹⁷

Pro Divadlo Jesličky je však zlomovým datem 28. srpen 1991, kdy literárně-dramatický obor získal ke svému užívání budovu bývalých Jeslí na Slezském předměstí.¹¹⁸ Jan Dvořák, jeden ze tří zakladatelů Divadla Jesličky, vzpomíná: „*My, jako hladoví vlčáci, že dostaneme svoje prostory, jsme sem vtrhli už někdy na jaře v květnu a teď jsme si to prohlíželi s těma naivníma dychtívejma očima, jak to tady rozsvítíme a tady chudinky ty pracovnice těch Jesliček, které přicházely o práci.*“¹¹⁹ Tento den se také zrodil nápad vytvořit si domácí scénu s opravdovým jevištěm, kde by se mohlo vystupovat. „*My jsme seděli dole v herně a ta herna měla zašupovací stěnu. Zrovna někdo zašupoval tu stěnu a to byl začátek Jesliček. Mně totiž ta stěna připomněla oponu.*“¹²⁰

Pravidelná výuka byla zahájena již 10. září, i když v té době ještě probíhaly rozsáhlé opravy celé budovy. Interiér bylo nutné překopat od základů. Sklady na brambory, prádelna a umývárna se měnily na učebny pedagogů. Dalo by se říci, že divadlo vzniklo svépomocí pedagogů, žáků a dalších známých a příznivců divadla. Divadlo Jesličky (opravené, se svou vlastní scénou a barem tzv. Kafirnou) bylo slavnostně otevřeno 1. listopadu 1991 kulturním programem *Mlynář a jeho dítě*. Nevybíralo se žádné vstupné, ale diváci přinesli cokoli, co se hodilo do baru nebo do divadla (nádobí, židle apod.). Od tohoto data se v Jesličkách začala pravidelně konat dvě odpolední představení měsíčně pro děti *Jesličky dětem* a každý týden ve čtvrtek (občas i v pátek) večerní představení pro dospělé. První sezóna byla skvělá. Odehrálo se 22 premiér, vznikly 3 periodické pořady *Co dům dal*, *Náruč perliček* a *Velký klukovský kabaret*.¹²¹ Vzhledem k nové scéně se opustila scéna v Besedě, kde se divadlo rozloučilo inscenací Josefa Tejkla *Kalvárie*.¹²²

¹¹⁷ Kronika ZUŠ Střezina. Archiv ZUŠ Střezina. Bez paginace.

¹¹⁸ TAMTÉŽ

¹¹⁹ Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04.03.2016.

¹²⁰ TAMTÉŽ

¹²¹ Kronika ZUŠ Střezina. Archiv ZUŠ Střezina. Bez paginace.

¹²² Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04.03.2016.

Co dům dal byl kabaret vedený Janem Dvořákem, který se humorně střefoval do současného politického i společenského života. *Náruč perliček* byl patrně nejstarší pořad literárně-dramatického oboru, kde žáci školy vystupovali se svými monology, básněmi či etudami.¹²³

Po prvním roce působení proběhla menší rekonstrukce. Bylo potřeba vytvořit více prostoru pro žáky toužící hrát divadlo, kterých stále přibývalo. Je nutné zmínit, že existoval i soubor pro absolventy žakovského studia na ZUŠ Na Střezině, soubor pro dospělé, kteří se chtěli divadlu věnovat. Dnes se těchto souborů (tzv. Studium pro dospělé – SPD) každý rok otvírá hned několik a zájem o ně vůbec neustupuje.¹²⁴

V Jesličkách se několik let (1993-97) organizovala netradiční recitační přehlídka, která vznikla jako reakce na Wolkerův Prostějov tzv. *Goethovy Jesličky*. Byla to absurdní přehlídka, které se mohli účastnit recitátoři od 24 let až po smrt. Cenu Laureáta získal nejstarší účastník, který se však tím pádem už nesměl účastnit dalších ročníků. Vzhledem k věku účastníků bylo dovoleno neumět text zpaměti. Josef Tejkl také uvedl do pohybu svůj pořad nazvaný *Seriál jevištních cestopisů*. V prosinci 1993 se oddělil od pořadu *Náruč perliček* pořad zcela nový, velice důležitý a existující až do současnosti *Želízka v ohni*. Tento pořad slouží mladým adeptům na herecké školy jako přípravný kurz, jehož podstatou je každý měsíc vystoupit se svým nějak zpracovaným textem nebo písní před diváky a tím získávat cenné zkušenosti.¹²⁵

Soubor z Permu navštívil jesličkovskou scénu hned dvakrát. Podle kroniky poprvé roku 1996 a podruhé roku 1997. V kronice je zapsáno, že roku 1996 odehráli představení *Hráči* a *Zvíře* a následující rok v květnu *Draka* a *Mrtvé duše*. Nikde však není zmínka o *Panočce*, kterou hráli zcela jistě - podle výpovědi dotazovaných lidí a která sklídila obrovský úspěch.¹²⁶ Tenkrát bylo divadélko narvané k prasknutí – odhadem asi 200 lidí a po odehrání bylo hrobové ticho, pár vteřin a potom: „*Pamatuju si na dvacetiminutový potlesk v Jesličkách.*“¹²⁷ Martina Pešková taktéž zmínila, že: „*Lepší Panočku než v Jesličkách jsem*

¹²³ Kronika ZUŠ Střezina. Archiv ZUŠ Střezina. Bez paginace.

¹²⁴ TAMTÉŽ

¹²⁵ TAMTÉŽ

¹²⁶ TAMTÉŽ

¹²⁷ Interview s Martinou PEŠKOVOU, bývalou učitelkou českého jazyka na hradecké Střední zdravotnické škole. Hradec Králové 06.03.2016.

neviděla a říkají to i ostatní, co to viděli víckrát. I Sergej tenkrát potvrdil, že to byla nejlepší Panočka, kterou do té doby hráli. ¹²⁸

Magično je tudíž přítomno i zde. Pobyt Divadla U Mostu v Jesličkách je opředen tajemstvím. Data jsou nejasná či neúplná a informace od jednotlivých lidí se rozcházejí. Zatímco Jana Portyková tvrdí, že Fedotov a jeho soubor hrál poprvé v Jesličkách až roku 1996, což potvrzuje i kronika, která ovšem vynechává *Panočku*, ostatní dotazovaní jsou přesvědčeni, že to bylo téhož roku, co přijeli poprvé na festival, tudíž 1995. Já sama si myslím, že pravděpodobnější a logičtější verze je, že permský soubor hrál poprvé v Jesličkách v roce, kdy poprvé přijel do Čech, tzn. v roce 1995.

6.2 Divadlo dnes

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla se nachází v jednosměrné ulici Brandlova naproti mateřské školce. Dnes je známým a oblíbeným amatérským divadélkem. Do školy dochází zhruba 350 žáků od nejmenších (školkové děti) až po dospělé. Studium se dělí na první a druhý stupeň. Žáci druhého stupně mohou mít tzv. rozšířenou výuku, která je má dostatečně připravit k přijímacím zkouškám na konzervatoře nebo na vysoké umělecké školy divadelního zaměření. Každý měsíc vystupují v programu *Želízka v ohni*. V současné době učí na škole 11 učitelů a učitelek. Hraje se celý školní rok jakýkoliv pracovní den a někdy se stává, že se hraje i o víkendu. Nejvytíženějšími měsíci bývají březen, duben a květen, kdy se prezentuje nejvíce premiér.

Bohužel budova dnešních Jesliček je v havarijním stavu. Vzhledem k nezpevněnému svahu se budova rozestupuje a zatéká do ní. Už 7 let je vytvořený projekt na rekonstrukci, ovšem zatím se nedostává finančních příspěvků ze strany města. Naštěstí je pravdou, že atmosféra, která je v divadle, veškeré nedostatky maskuje. ¹²⁹

Divadlo se vzhledem k době a potřebám vedení a osnovám dost změnilo. „*Dřív to bylo víc divadlo, teď je to tady víc škola.*“ ¹³⁰

¹²⁸ Interview s Martinou PEŠKOVOU, bývalou učitelkou českého jazyka na hradecké Střední zdravotnické škole. Hradec Králové 06.03.2016.

¹²⁹ Interview s Janou PORTYKOVOU, pedagožkou Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové. 04.03.2016.

¹³⁰ TAMTÉŽ

6.3 Rozhovory

Díky působení v Divadle Jesličky Josefa Tejkla jsou mezi mými přáteli lidé, kteří se osobně se Sergejem Fedotovem setkali a viděli jeho představení. Požádala jsem o rozhovor Pavla Peška, Martinu Peškovou a Martinu Vobořilovou, kteří se s ním setkali v době, kdy přijel do Hradce poprvé. Na seznam dotazovaných lidí jsem přidala i syna manželů Peškových, který objevil Fedotova díky své matce a nechává se jeho prací inspirovat při režírování vlastních her. Rozhovor, který bych si přála uskutečnit nejvíce, rozhovor s Josefem Tejklem, bohužel už není realizovatelný.

6.3.1 Rozhovor s Pavlem Peškem¹³¹

Pavel Pešek (*1969) je v současné době zástupcem ředitele a pedagogem českého jazyka a hudební výchovy na Gymnáziu J. K. Tyla v Hradci Králové. Aktivně se účastní divadelního dění na jesličkovské scéně, kde i sám dříve učil. Nyní už působí „jen“ jako herec a někdy i jako pomocný režisér. Se Sergejem Fedotovem a jeho souborem se setkal roku 1995, kdy Divadlo U Mostu přijelo poprvé do České republiky odehrát představení nejen na festivalu, ale také v divadle Jesličky. Byl i jedním z herců, kteří měli hrát ve hře *Revizor*, kterou Fedotov zamýšlel nazkoušet s jesličkovskými herci.

Divadlo Jesličky odehrálo obrovskou roli v odstartování zahraniční kariéry Divadla U Mostu. Bylo pochopitelné, že hráli právě v Jesličkách, protože to byl Josef Tejkl, kdo Fedotova pro Českou republiku objevil a přizval ho k nám do Hradce Králové. V Jesličkách první rok odehráli *Panočku* a *Zvíře*. Malé divadélko praskalo ve švech. Často hrál soubor i dvě představení za večer. *„Bylo to úžasné. Oni byli zjevení tenkrát. Naprostý zjevení a poctivě řečeno, já jsem nikdy lepší divadlo neviděl od té doby nikdy už. Oni dělají určitý typ divadla. Podle mě se takové divadlo v Čechách dělat nedá. Právě proto, že to jsou Rusové, tak dělají takový divadlo.“*

Lidé, kteří měli co do činění s Jesličkami se kolem souboru neustále motali. Pavel Pešek jim například pomáhal se světly, kdy se setkal s tím, že *„pro Fedotova neexistuje, že něco nejde, že to divadlo nemá tu možnost.“* Pro svoje specifické svícení (vždy zdvojená světla) se přinesla stará světla, kabely se rozřezaly a napojily. *„Neuvěřitelný věci postavili, občas něco zničili.“* Díky tomu se Pavel dostal i do blízkosti celého souboru. Jak sám řekl, Fedotov na něj působil jako car. Jako člověk, co svým hercům velí. Nikdy se s herci přátelsky

¹³¹ Interview s Pavlem PEŠKEM, pedagogem a zástupcem ředitele na hradeckém Gymnáziu J.K.Tyla. Hradec Králové 28.02.2016.

nedružil. Pokud se po představení oslavovalo, on většinou zmizel. Herci si v jeho blízkosti zachovávali maximální dekórum. „*Neexistuje, že by tu dělali ostudu, to Fedotov prostě nepřipouštěl. On je sem přivezl z toho Uralu poprvé a oni vlastně nevěděli, do čeho jdou a chovali se tu velmi slušně.*“ Bylo však jasné proč. Jak sám Pavel řekl, oni moc dobře věděli, že musí podat maximální výkon a chovat se podle pokynů režiséra, jinak příště nikam nejdou. Podle toho o čem a jak se bavil Pavel s herci, pochopil, že princip velení přetrvává i na domácí půdě v Permu. Občas se stane, že mají herci o víkendu den, dva volno a jak ho stráví? „*Já si koupím láhev vodky, tu vypiju. Válím se doma s přítelkyní a takhle to strávíme a pak jedu zas dál,*“ řekl jeden z herců. Těžký je život herce hrajícího pod taktovkou Fedotova. Na druhou stranu, jak Pavel řekl, byli neporazitelní. Mladí kluci v souboru nevypadali, že by měli nějakou sílu a pak jeden šel a sám vzal piano a odnesl ho pryč.

Bavit se po představení s herci a poznat je tak blíž, nebylo těžké. S režisérem to však bylo o dost komplikovanější. Bohužel nikdo, kromě Josefa Tejkla, neměl možnost poznat Fedotova blíž jako člověka. Když už se s ním bavili, tak většinou o divadle a rozhovory probíhaly přísně formálně. Jediný neformální moment, který si Pavel vybavil, nastal jednoho večera před Jesličkami. Herci a učitelé divadla vyprávěli Fedotovovi, jak si kolikrát lidé z okolí stěžují na nadměrný hluk okolo divadla a on na to řekl: „*Tohle není žádný kravál. Tohle je kravál a z ničeho nic zařval. My jsme se všichni tak lekli. Z něj vyšel tak neuvěřitelný řev. Já si říkal, to se snad klepou ty okna naproti. On se usmál a řekl, že takhle vypadá kravál.*“

V době, kdy zde „Fedotovci“ hráli poprvé, se zrodil plán na nastudování hry *Revizor*. „*Ty Jesličky byly totálně narvaný lidmi a herci zde zažívali dlouhé potlesky ve stoje, na co podle mě nebyli vůbec připravení. Myslím, že to upekli s Pepou Tejklem tam. Jak byl Fedotov nadšenej a v Čechách neznámej, tak že by udělal něco tady v Jesličkách. Jenže toho jsme se všichni báli totálně.*“ Spolupráce s Fedotovem by nebyla jen tak. Navíc pro amatérské herce. V době, kdy Fedotov se svým souborem hrál v Jesličkách, ostatní viděli, jak tvrdě se zkouší od rána až do večera. Ráno se začne rozmlouvacími cvičeními v kruhu, která trvají třeba hodinu. Zkouší se na sto procent až do večera a večer se s tím vyjde před lidi. „*Tam prostě neexistovalo, aby takhle od rána nikdo nedělal, nebo že by pak nehrál naplno na tom jevišti. To by bylo obrovský zle.*“ Hradečtí herci se nebáli toho, že by to fyzicky nezvládli, ale že by si to nenechali líbit a šli by proti němu. „*Já jsem ochotný divadlu obětovat ledacos, ale na druhou stranu, aby tady na mě nějaký Rus s prominutím řval a já bych padal na hubu, to se mi moc nechce.*“ Situace se však vyřešila za ně. Herci, kteří byli obsazeni do

Fedotovovy připravované hry *Revizor*, sice dostali scénář, ale nikdy nedošlo k žádné zkoušce, ani ke čtené. Když Pavel vzpomínal, už si vůbec nevybavil, proč to tenkrát vlastně skončilo.

6.3.2 Rozhovor s Martinou Peškovou¹³²

Martina Pešková (*1964) je bývalá učitelka českého jazyka na Střední zdravotnické škole v Hradci Králové. Nyní pracuje v cukrárně U Flašinetáře a aktivně se účastní hereckého života v Divadle Jesličky Josefa Tejkla.

Dvě věci přispěly k tomu, že se potkala a i více seznámila se Sergejem Fedotovem a jeho souborem. Zaprvé, byla manželkou Pavla Peška (v té době působícího v Divadle Jesličky), takže znala Josefa Tejkla a zadruhé uměla velice dobře rusky. Stalo se tedy, že jela spolu se svým manželem a Zdeňkem Vrágou přivítat permské herce a vyzvednout je na hradeckém nádraží roku 1995, kdy celý soubor poprvé za své působení překročil hranice domoviny. Do Hradce přijeli hrát na festival Divadlo evropských regionů a při té příležitosti hráli i zadarmo v Jesličkách.

Dokonce v Jesličkách i přebývali (nejspíše v době, kdy odehráli festivalová představení), ale to se neukázalo jako moc dobrý nápad. V té době tam ještě probíhala výuka, chodily tam děti a oni tam kouřili a pili. Když měli zkoušet, hrát nebo byl nablízku Fedotov, byli ukáznění, ale jinak, jak Martina řekla, „*se chovali jako zvířata.*“

Myslím si, že Martina se právě díky své znalosti ruštiny bavila s Fedotovem trochu jinak a i více než ostatní. „*Vím, že Fedotov se se mnou přivítal a začal se bavit jak strýc z Moravy. Byl strašně lidovej. [...] On byl úžasný. Byl vtipný, dělal si i ze sebe srandu a byl strašně vděčný Jesličkám a Pepovi, že je vytáhl.*“ Na druhou stranu, když s ním mluvila, i ona k němu cítila jakýsi respekt. „*Mně přišlo, že mluvím s géniem.*“ Poznala ho i jako režiséra a leccos pochopila z vyprávění herců, což trochu ovlivnilo její názor na něj. „*Postupně se dovídáš to ostatní a aureola opadne, ale to neznamená, že ten člověk neudělal obrovský věci.*“ Martina mi potvrdila, že jako režisér byl Fedotov velice tvrdý a neznal slitování. „*Pamatuju si, jak na ně řval. Jak byl, nebojím se to slovo použít, takový stalinistický.*“ Jako příklad uvedla scénu, kdy si Fedotov prohlížel fotky z představení a z ničeho nic zrudl a zařval na jednoho ze svých herců: „*Вайо, ты не работаешь! Посмотри, ты здесь не работаешь! Как это возможно, что ты не работаешь!*“ Jaký je vztah mezi herci

¹³² Interview s Martinou PEŠKOVOU, bývalou učitelkou českého jazyka na hradecké Střední zdravotnické škole. Hradec Králové 06. 03. 2016.

a režisérem mohli ostatní jen pozorovat a tušit. Herci si nikdy na svého režiséra nestěžovali. „*Tam byla úžasná ta loajalita. Všichni jsme tušili, že tam Fedotov vládne tvrdou rukou, ale nikdo to neřekl.*“ Jediné co snad řekli, bylo, že v době zkoušení Fedotov opravdu nezná bratra. „*Herci vyprávěli, že je schopný vyhodit i prezidenta, když je zkouška. Kdyby tam přišel kdokoliv, tak teď má Fedotov zkoušku a přes to nejede vlak.*“

Dozvěděla se i něco z jejich soukromého života. Jeden herec, se kterým se bavila víc, měl v Permu ženu a dvě děti. Sám řekl, že má velmi hodnou ženu, která mu vše ohledně divadla toleruje a že bohužel na rodinu moc času nemá, spíš vůbec žádný. Tento případ relativně šťastné a fungující rodiny byl v rámci souboru spíše anomálií. Permští herci byli jinak dost velcí bohémové.

Když jsme se v našem rozhovoru přenesly od osoby Fedotova a bavily se o jeho divadle a představeních, Martina prostě a jednoduše řekla, že byla uchválena. Obdivovala geniální způsob zpracování tématu, jevištní nápady, úžasně fyzické i herecké výkony, atmosféru, hudbu a světla, které šly ruku v ruce s momentem překvapení. „*Já měla opravdu pocit, že jsem na ruském venkově a že každou chvíli na mě skočí vlk, někde zezadu.*“ Největším šokem v představení *Panočka* byla a zůstává scéna, kde se dva hlavní hrdinové asi minutu honí kolem dřevěného plotu a najednou ji on chytí za ruku a zpoza plotu místo děvečky vytáhne Panočku. „*Poprvé v životě jsem zakřičela v divadle strachy.*“ A v neposlední řadě se jí líbila ruština, „*ta nádherná ruština.*“

6.3.3 Rozhovor s Martinou Vobořilovou¹³³

Můj další rozhovor se odehrál s velmi příjemnou dámou, se kterou už se také z jeviště osobně znám, s Martinou Vobořilovou (*1977). Martina pracuje jako staniční sestra v Domově U Biřičky, dálkově studuje a kromě toho stíhá ještě divadlo a rodinu. Se Sergejem Fedotovem a jeho souborem se setkala jako mladá dospívající holka poprvé v Divadle Jesličky. Viděla všechna jejich představení, které v Jesličkách odehráli. Představeními byla unesena. „*To zapadalo, to se ani nedá popsat to představení. To bylo tak dokonalý, až ti šel mráz po zádech. Až jsi měla pocit, zaprvé, že jsi toho součástí, zadruhé to na tebe valili, to byla taková smršť, tlačili na tebe to, co se tam děje. A nešlo to, že bys odešla a řekla si, jo, tak to bylo fajn a jdeme na něco jinýho. Tak to prostě ne.*“ Největší dojem na ni zanechala hra *Zvíře*. „*To bylo děsivý v tom, že to bylo nepravděpodobný. Je to sice hra, ale není to tak, že*

¹³³ Interview s Martinou VOBOŘILOVOU, staniční sestrou Domu U Biřičky. Hradec Králové 14.03.2016.

by se to nemohlo stát. Z toho mně šel fakt mráz po zádech. Ještě to bylo umocněný tým, jak byli namaskovaný.“

Soubor a režiséra poznala blíže, protože byla vždycky upovídána a družná a rusky něco málo říct uměla. Pro ni nebyl problém se s herci bavit a ráda s nimi trávila čas, i když se šlo třeba do města. Režiséra poznala až později. *„Paradoxně je to velký introvert. Nehledě na to, že si zakládá na velikánském soustředění, jak před tím, tak během, tak potom. On dělá rozbory po představení. [...] Ze začátku budil velký respekt. A hlavně se o něm tak mluvilo, že je to velmi dobrý režisér, velmi kvalitní. [...] Nás seznámil Pepa Tejklů, pak jsme popili vodečku a on pak, když ty lidi poznal a pustil si je k tělu, tak byl velmi příjemnej.“* Sama však řekla, že vlastně ani neví, jestli ho poznala jako člověka. Neví, jestli tohle byl opravdu Fedotov, Fedotov jako obyčejný člověk.

Martina se, na rozdíl od ostatních dotazovaných, zúčastnila legendární první divadelní dílny otevřené a vedené Sergejem Fedotovem na divadelní přehlídce Jiráskův Hronov roku 1997. Probíhalo to ve Zbečníku, kousek od Hronova, v tělocvičně každý den festivalu. Dodržoval se Fedotovův přesný řád, což bylo pro Martinu ze začátku trochu problematické. Ona miluje různé srandičky a ráda na sebe strhává pozornost, ovšem tady se jí to nevyplatilo. *„Trvalo to dvacet minut a vykázal mě. Vůbec se se mnou nebavil. Řekl mi, ať okamžitě opustím tělocvičnu a až do oběda, do pauzy, kterou jsme měli, mě nepustil dovnitř. A pak mi to teda dal, co se do mě vešlo: že takhle teda ne, že takhle by to nešlo, že tam jsme kvůli práci a jestli se chceme něco naučit, tak budeme dodržovat jeho pravidla. Prostě fakt kapky. [...] Od něj mi to přišlo jako naprostá samozřejmost. On působil tak sugestivně. Mě ani nenapadlo přemýšlet o tom, že bych se s ním nějak hádala nebo dohadovala. Vůbec ne. Ale on, i když na mě řval, tak na mě řval hezky. Ty argumenty byly takový, že nebylo, co říct.“* Dále už spolupráce probíhala klidně a Martina na ni ráda vzpomíná. Seminář probíhal formou cvičení, nejdříve dechová, pohybová a potom situační. Většinou jim pustil hudbu (oblíbeného Vysockého – jeho hudba je velmi emotivní a mnohé vypovídající) a vyprávěl příběh, do kterého se měli vžít a dostat se tak do situace, kterou jim on předložil. Pocity a prožitek dané situace pak měli vyjádřit pouze pohybem a grimasou. Ze začátku to bylo těžké a rozpačité. Velice jim pomohlo, že měli zavázané nebo zavřené oči, aby se soustředili jen na svůj prožitek a svoje tělo. Příběhů měl několik a i ony se během týdne vyvíjely. Celý pracovní den se vždy zakončil relaxačním cvičením a navozením radostného pocitu. První den byl opravdu velmi náročný. *„My jsme skončili, seděli jsme tam všichni tak půl hodiny a nikdo nemluvil.“* Martině, která později absolvovala ještě dva semináře s Fedotovem v Hradci Králové (jeden

v Jesličkách), spolupráce s ním velmi pomohla. Přestala na jevišti řešit spoustu zbytečností. „*Mně to pomohlo uvolnit se na tom jevišti a přišla jsem o takovou tu křeč. Občas jsem mívala to, že jsem přemýšlela, jak přitom vypadám. Musím říct, že po setkáních se Sergejem, jsem se toho zbavila.*“ Pochopila i sílu pohybu na jevišti. „*Nikdy mě ani nenapadlo, co všechno se dá pohybem nebo grimasou vyjádřit. Jak stačí jen pohyb k tomu, abys vyjádřila nějakou emoci.*“ Martina mi potvrdila, že Fedotov se svými herci, jak sami řekli, zkoušel úplně stejně, jako s nimi na semináři. Před zkoušením samotného představení vždy probíhala právě taková cvičení.

6.3.4 Rozhovor s Karlem Peškem¹³⁴

Mým velice dobrým přítelem je syn Martiny a Pavla Peškových, Karel Pešek (*1994), absolvent Střední zdravotnické školy v Hradci Králové, nyní student Univerzity Hradec Králové, konkrétně oboru Učitelství pro první stupeň. Jeho otec byl pedagogem v Divadle Jesličky (zároveň i hercem), a tak ho to k divadlu velice táhlo. Z různých důvodů však začal hrát až ve svých 15 letech. Divadlo se pro něj stalo vším a jeho velkým snem dodnes zůstává stát se profesionálním hercem. Nyní působí v Divadle Jesličky Josefa Tejkla jako pedagog a za sebou už má úspěšně zrežirovaná dvě představení *Ples upírů* a *Deset malých černoušků*.

Poprvé se o Fedotovovi a jeho souboru dozvěděl od své matky. Bylo to ten rok, kdy Divadlo U Mostu hrálo na festivalu *Hamleta*. Poté, co se Karel dozvěděl, že je to skvělé divadlo, které odehrálo pár představení i na jesličkovské scéně, rozhodl se, že se na to půjde podívat, i když rusky neuměl ani slovo. Představení ho zaujalo, bylo to trochu jiné divadlo. „*Hamlet byl zajímavý, ale bylo trošku vidět, že, ale to jsem zjistil až potom, co jsem viděl ty další hry, že jak to není ruský autor, tak je to spíš technický než procítěný. Jeli to do krve, ale spíš technicky než pocitově.*“ Poté viděl ruské hry *Na dně*, *Bezruký ze Spokaně* a *Panočku* v Praze. Po zhlédnutí těchto her byl nadšen. „*Vždycky jedou na dvě stě procent a dobře. Mají to nakrokovány od začátku do konce, respektive nacvičený, našlapaný. Vědí, co mají dělat. Ani na chvíli, ať se stane cokoliv, nevypadnou ze situace. Je to přesný a úžasný.*“ Obdivuje i jejich herecké prostředky, fyzickou kondici a líčení.

Kromě toho Karel byl a je fascinován Fedotovovou prací se světly a hudbou. Není žádným tajemstvím, že při zkoušení a realizování svých amatérských her se Fedotovem inspiroval. Především, co se týče momentů překvapení a zdvojenými světly. „*Dává tam*

¹³⁴ Interview s Karlem PEŠKEM, studentem UHK a pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 06.03.2016.

do jednoho bodu oranžovou a světle modrou, tím pádem celý prostor tak zešedivěle osvětlí.“

Největší inspirací se stala *Panočka* a to konkrétně pro hru *Ples upírů*. I kostýmování a monstroznost scény měly vliv na Karlovo vnímání představení. Na jevišti mu zkrátka stůl a židle nestačí. „*Já tam musím mít dvě patra nejmíň, aby to fungovalo a bylo to plastické.*“

7. Závěr

Hlavním tématem bakalářské práce bylo přiblížit ruského divadelního režiséra Sergeje Fedotova a jeho Divadlo U Mostu běžnému čtenáři.

S příjezdem do České republiky roku 1995 se divadlo stalo senzací. Takový divácký úspěch neočekával nikdo. Ať už byl v té době vztah lidí k Rusku jakkoli pesimistický, Divadlo U Mostu bylo přijato s nadšením a euforií. Není se ani čemu divit. Divadlo přináší českému divákovi nový pohled. Nelze odejít a říct si „bylo to fajn“. Působení na festivalu Divadlo evropských regionů bylo začátkem zahraničních úspěchů Divadla U Mostu. Dnes není rok, aby divadlo nevyjelo z Permu, ať už do jiného ruského města, či za hranice. Fedotovovo divadlo se těší velké divácké oblibě ve všech zemích, kde někdy hráli. Aktivně se účastní přehlídek a festivalů, které většinou také vyhrává. Kromě toho Sergej Fedotov režíruje hry se zahraničními herci a organizuje semináře. Málo kdo by věřil, že malé divadlo z uralského města se stane tak oblíbeným a jeho režisér natolik uznávaným.

Na internetu jsem měla možnost vidět a číst mnoho rozhovorů se Sergejem Fedotovem. Stačí si přečíst nebo vidět dva až tři rozhovory a člověk pochopí, že základní bylo řečeno a že už se moc nového nedozví. Proto mě začalo víc a víc zajímat, jaký je Sergej Fedotov ve skutečnosti. Jaký je jako režisér, ale ne v momentech, kdy skvěle odpovídá na otázky zadané redaktorem, ale v momentě, kdy s herci zkouší, kdy z nich potřebuje dostat maximální herecký výkon.

Rozhovory s lidmi, kteří se s ním osobně setkali a měli možnost strávit s ním nějaký čas nebo s ním i dokonce spolupracovat na jevišti, mi odkryly mnohé. Sergej Fedotov je přísným, nekompromisním režisérem, který vyžaduje maximální soustředěnost a maximální vypětí sil. Má naprosto jiný přístup k hercům, než je v českých poměrech zvykem, a proto se občas v zahraničí při zkoušení ze začátku setkává s nepochopením. Nejen, že mystično nesmí chybět v žádné jeho hře, ale ani v jeho životě. Věřící tomu, že mystika je jeho součástí, jako by tím byl posedlý. I on má tedy svou tajemnou roli „velkého mága“.

Pochopila jsem také neuvěřitelnou autoritu a loajalitu, kterou cítí celý jeho herecký soubor. Permští herci jsou bezmezně oddáni jak divadlu, tak i Sergejovi. Když jsem viděla představení *Panočka*, bylo mi jasné, že za tak prestižní divadelní práci stojí hodiny a hodiny těžké dřiny. To vše na úkor rodiny, přátel, volného času. Hrát v Divadle U Mostu znamená vzdát se vlastního skutečného osobního života. Pozoruhodným pro mě zůstává fakt, že jeho

hercům to nevadí, jsou s tím smířeni a kdyby nechtěli mít takový život, tak z divadla odejdou. Pro ně je hlavním smyslem života divadlo.

Nikdo tedy vlastně neví, jaký je Fedotov doopravdy, jaký je jako člověk. Ať už je však kýmkoli, mágem, ďáblem či „Neronem“, dokáže režírovat představení jako nikdo jiný. Velice citlivě vnímá autora, jehož hru inscenuje. Každý detail musí fungovat, vše musí být perfektní, nikdo nesmí fungovat „jen“ na sto procent. V tom je skrytý základ úspěchu.

Stačil jeden člověk, aby vytvořil takové divadlo. Pár lidí, kteří se mu oddali. Další člověk, který dostal divadlo za hranice Ruska. Teď je na nás, necháme-li se vtáhnout do permského mystična.

8. Seznam použitých zdrojů

8.1 Monografie

HRALA, Milan. *Ruská moderní literatura 1890-2000*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1201-0. 767 s.

LANTA, Petr, 2006. *Režijní tvorba Sergeje Fedotova na českých jevištích v letech 1997-2006*. Úpice. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta filozofická. Katedra divadelní vědy. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan HYVNAR, CSc., 174 s.

Театральная жизнь 4. 2013. Moskva. **55**(1014). ISSN 0131-6915, 88 s.

Kronika ZUŠ Střezina. Archiv ZUŠ Střezina. Bez paginace.

8.2 Internetové zdroje

CoJeCo: Čechov, 2006 [online]. [cit. 2016-03-09]. Dostupné z:
http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=16494

DIVADELNÍ REVUE, 2006. Cesta postavy. In: *Divadlo.cz* [online]. 02.03.2006 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/art/clanek.asp?id=10230>

Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2016. [online]. [cit. 2016-01-18]. Dostupné z:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1070303966326559&id=148383591851939&substory_index=0

Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1025176477505975&id=148383591851939&substory_index=0

Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-10-27]. Dostupné z:
https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1069484756408480&id=148383591851939

Facebook: Пермский Театр "У Моста", 2015. [online]. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/148383591851939/videos/1072510329439256/>

HULEC, Vladimír, 2004. Nikdy neudělám nic proti duši. In: *host.divadlo.cz* [online]. 13.07.2004 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/noviny/archiv2004/cislo08/rozhovor.html>

Klicperovo divadlo: Naše scény, 2014 [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z:
<http://www.klicperovodivadlo.cz/nase-sceny-556/>

Klicperovo divadlo: Lidé, 2014 [online]. [cit. 2016-02-29]. Dostupné z:
<http://www.klicperovodivadlo.cz/lide/>

Klicperovo divadlo: Divadlo evropských regionů, 2014 [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/divadlo-evropskych-regionu-449/>

Klicperovo divadlo: Lidé: František Staněk, 2014 [online]. [cit. 2016-03-16]. Dostupné z: <http://www.klicperovodivadlo.cz/lide/frantisek-stanek-478/>

MRÁZEK, Ondřej, 2013. Herec vzlétá do vesmíru a diváci za ním. In: *Literární noviny* [online]. 17.07. 2013 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://www.literarky.cz/kultura/divadlo/15401-herec-vzleta-do-vesmiru-andivaci-za-nim>

People.SU: СЕРГЕЙ ПАВЛОВИЧ ФЕДОТОВ: БИОГРАФИЯ, 2010 [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://www.people.su/113123>

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Divadlo U Mostu: Mezinárodní festivaly. [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Divadlo_U_mostu

БАРАНОВАЯ, Александра, 2014. Сергей Федотов: «Я хотел бы, чтобы в международном фестивале МакДонаха участвовали и чешские театры». In: *Пражский Телеграф* [online]. 26.03.2014 [cit. 2016-01-18]. Dostupné z: <http://ptel.cz/2014/03/sergej-fedotov-ya-xotel-by-chtoby-v-mezhdunarodnom-festivale-makdonaxa-uchastvovali-i-cheshskie-teatry/>

ЗОТИКОВА, Валентина, 2011. "Женитьба" на бис. In: *Российская газета* [online]. 21.03.2011 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://www.rg.ru/2011/03/21/reg-svolga/fest.html>

КАДОЧНИКОВ, Константин, 2014. «У Моста» в Индии. «Живущие душой и сердцем». In: *Театр у моста* [online]. 01.09.2014 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2014/?id=390>

КОЗЯР, Мария, 2010. Газета "Золотая Маска". Сергей Федотов: "Каждый спектакль — это импровизация". In: *Театр у моста* [online]. 09.04.2010 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2010/?id=280>

МАЛЮТИНА, Ирина, 2013. Журнал «Особая»: «На дне», или Горькая правда жизни. In: *Театр у моста* [online]. 07.05.2013 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/press/2013/?id=132>

ОБАТНИН, Игорь, 2011. МакДонах в России. Новый виток. In: *E1.RU* [online]. 20.05.2011 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: http://www.e1.ru/articles/galerka/008/147/article_8147.html

Сергей Федотов на Нашем радио Пермь. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [vid. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/0NNbwiVnyWA>

Сергею Федотову - 55! Сюжет Рифей Театр У Моста Театр У Моста. In: *Youtube* [online]. 17.01.2016 [cit. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/9XQXnuSXTvU>

Театр У Моста: Мастер [online]. [cit. 2015-09-06]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

Театр У Моста: О театре [online]. [cit. 2015-09-07]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/>

Театр У Моста: История театра [online]. [cit. 2015-10-25]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/history-of-theatre/>

Театр у моста: Актеры [online]. [cit. 2015-10-28]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/theatre/actors/>

Театр у моста: Мандат [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/mandate/>

Театр у моста: Зверь [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/beast/>

Театр у моста: Женидьба [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/marriage/>

Театр у моста: Калека с Иншмана [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/crippled-with-inishmana/>

Театр у моста: Безрукий из Спокэна [online]. [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/armless-of-spokena/>

Театр у моста: На дне [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/at-the-bottom-of-the/>

Театр у моста: Идиот [online]. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/idiot/>

Театр у моста: Спектакли [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/repertory/performances/>

Театр у моста: Фестиваль М. МакДонаха [online]. [cit. 2016-01-20]. Dostupné z: http://teatr-umosta.ru/festival_m_m/

Худрук пермского театра 'У Моста' С. Федотов отметил 55 летний юбилей. In: *Youtube* [online]. 15.01.2016 [cit. 2016-01-20]. Kanál uživatele Театр У Моста. Dostupné z: <https://youtu.be/r5MYVQySvs0>

25 сезон театра "У моста". In: *Youtube* [online]. 26.08.2013 [cit. 2015-11-16]. Kanál uživatele RifeyTV. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NpR3r4FwGe8&feature=youtu.be>

8.3 Rozhovory

Interview s Františkem STAŇKEM, hercem Klicperova divadla. Hradec Králové 03.02.2016.

Interview s Kamilou SEDLÁROVOU, herečkou Klicperova divadle. Hradec Králové 03.02.2016.

Interview s Pavlem PEŠKEM, pedagogem a zástupcem ředitele na hradeckém Gymnáziu J.K.Tyla. Hradec Králové 28.02.2016.

Interview s Janem DVOŘÁKEM, bývalým pracovníkem městského úřadu, současným pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 04.03.2016.

Interview s Janou PORTYKOVOU, pedagožkou Divadla Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové. 04.03.2016.

Interview s Karlem PEŠKEM, studentem UHK a pedagogem v Divadle Jesličky Josefa Tejkla. Hradec Králové 06.03.2016.

Interview s Martinou PEŠKOVOU, bývalou učitelkou českého jazyka na hradecké Střední zdravotnické škole. Hradec Králové 06. 03. 2016.

Interview s Martinou VOBOŘILOVOU, staniční sestrou Domu U Biřičky. Hradec Králové 14.03.2016.

9. Seznam příloh

Příloha A	Vybrané části rozhovoru s Františkem Staňkem.....	I
Příloha B	Odpovědi Segeje Fedotova (email 24. 3. 2016).....	IX
Příloha C	Mapa.....	XIII
Příloha D	Fotografie.....	XIV
Příloha D.1	Režisér Sergej Fedotov.....	XIV
Příloha D.2	Divadlo U Mostu	XIV
Příloha D.3	Představení.....	XVI
Příloha D.4	Permský soubor v Hradci Králové.....	XX
Příloha D.5	Herecký seminář Sergeje Fedotova – Jiráskův Hronov.....	.XXI

Příloha A Vybrané části rozhovoru s Františkem Staňkem

Úvodní slovo pana Staňka

Základní princip nebo problém zkoušení Fedotova v Čechách je v tom, protože nejsem si jist, jestli s náma dělal poprvé nebo podruhé nebo jo pokolikáté (myslím, že podruhé) myslím, že to bylo podruhé. Hlavní problém byl ve srážce dvou odlišných kultur práce. On přišel jako velký mág, prostě, a teďka tam nám předestíral tajemství a tajný prostor, no, děsně čaroval, strašlivě čaroval a jízlivá, ironická, česká, skeptická povaha na to kouká a říká si a jéjé, no to zas bude. A taky, že bylo.

Jeho princip práce spočíval v tom, že teď si zkusíme takovouhle situaci a teďka, jako, chtěl vlastně po hercích, aby se vnořili do něčeho a teďka něco si tam představovali a teďka ze sebe něco vydávali, ale to funguje na škole, to nefunguje v profesionálním divadle, takže tady v tomto ohledu těžce narazil. A my jsme všichni po něm ...Pojďme zkusit...řekni, co chceš, jak chceš, aby to vypadalo a pojďme to hledat společně, ale nehraj na nás tady divadlo, divadlo máme hrát my. Ty jsi režisér, řekni nám, jak ho máme hrát my, ale nehraj to na nás. Takže v tomhlectom byl asi takový byl princip, který nám trval asi měsíc, než on se jakoby srovnal s námi a my s ním a začli jsme pracovat v nějakém souladu. A pak ta práce samozřejmě byla dobrá.

Jak jste vůbec mluvili. On na vás mluvil rusky a vy na něj česky?

Nebyl problém v tom si rozumět. Tak jako my, nebo já aspoň, jako řekněme starší generace, tu ruštinu celkem dokážeme přijmout. On taky mluvil tak nějak česko-slovensko-rusko, jako jo.

Mně spíš přišlo, že kdyby mluvil jenom rusky, tak tam určitě musela být nějaká mladší generace, která by nerozuměla.

Ale tak to jsme vždycky všichni tak nějak navzájem sdělili nebo pomohli. A tuším, že s náma byl i někdo, dramaturgyně nebo dramaturg a teď už si nepamatuju, kdo to byl, kdo jaksi to uměl. Já sám s tím nemám problém, protože ruština je mi pokrevně blízká a i rusky čtu a dokážu se rusky i domluvit. Samozřejmě si nehraju na to, že bych nějak uměl. Ale poněvadž je pro mě je i v divadle zásadní Anton Pavlovič Čechov, kterého si rád čtu v originále. Takže, to mi nedělalo problém, což o to, ale problém tady byl opravdu ve střetu těch přístupů, kdy my jdeme od nějakých technických věcí, které chceme vědět, takové ty pitomosti jako naučit

se text, pochopit o co tam jde, znát prostor, v kterém se to odehrává a pak hledat, jak to všechno naplnit. A on přišel s tím, že nejdřív musíme najít ten pocit a pak budeme hledat to ostatní. Takže to byl opačný přístup. Úplně opačně. A přiznám se, že i pro mě to byl velkej problém. Jako já sám jsem si z něj dělal srandu při těch jeho magických etudách, který s náma chtěl dělat, a on na mě ječel, že mu kazím jeho práci. A pak ještě, jako každý správný východní Slovan má vyděračské tendence, tak prostě přišel jednou na zkoušku druhéj den, po tom, kdy já jsem mu něco nepřijal podle jeho gusta.

Jako mně se to samozřejmě líbilo, ale říkal jsem, to na mě nehraj, to já už jsem na to starej na takovýhle věci a to jsem zdaleka tak starý nebyl, protože to se tu odehrávalo pravda nějakých dvacet let. Ale bylo to hezký a mě osobně to hrozně bavilo, mě bavil on, jak prostě přišel s tím a chtěl na nás něco navalit a do toho nás pojmout a my v tom budeme zbožňovat ten jeho princip a jeho samého. A zjistil, že my ho nebudeme zbožňovat a vůbec už jako jeho princip nebereme a nevnímáme a pracujeme jinak a než se tohle všechno setřáslo a my jsme si začali trochu v tý práci rozumět tak to minimálně ten měsíc trvalo a to byla ještě docela dlouhá doba.

A bylo to taky dáno tím, jak jsem před chvíli nakouzl, ty jeho, řekněme, trochu vyděračské způsoby. On přišel druhý den a povídá: Budu muset odjet, zapálil jsem pokoj, ve kterém bydlím a můžeš za to ty Františku, páč ty jsi včera zničil naši zkoušku, a ty jsi tohle a ty jsi řekl tohle a ty si zrušil nějaké teďka jakože kouzlo a nějaká ta pozitivní energie, on pracoval v těhle sférických věcech a načež měl dojem, že prostě já řeknu promiň a tohleto, načež já jsem samozřejmě začal: Haha tak to je bezvadný, takže ty sis zapálil záclonu a já za to můžu, to je dobrej fór, a všichni se hrozně bavili a on to musel chudák vydejchat, že prostě holt jako tohle takhle nefunguje. A v kolik ti to jede? Ještě jsme si z něj my český svině dělaly srandu.

Ono to je krásný, jak ten Fedotov měl tu potřebu, to na nás hrozně zahrát a já nevím jako, člověk, když se tím hraním živí, tak na něj nikdo nemůže nic hrát, protože to pak prostě nefunguje. A on měl pocit, možná to u nich fakt funguje jinak, jakože oni se prostě dostanou do nějakého pocitu vytržení a teďka v tom žijou. Nevím. Ono pak k tomu časem došlo, když jsme věděli a začli jsme ty věci stavět tak to šlo a bylo to dobrý. Akorát problém byl v tom, že on je takovej pažravej, teda česky řečeno nenasytnej. On prostě, jak se mu ty situaci líbily tak je stavěl a vršil a pak jsme zjistili, že jsme čtyři hodiny dlouhý a pak se škrtyly celý scény, o generálkách, což bylo velmi tristní. Takže v tomhleto nedovedl ukočírovat sám sebe, natož potom bandu jízlivejch parchantů v českém divadle. Ale myslím, že oboustranně se

to vyvíjelo takovým způsobem, že jsme všichni chtěli, jenom jsme museli najet to jak, aby to do sebe začlo zapadat a začlo to fungovat. Samozřejmě se děly hysterické scény. Ještě v tom figurovala další persona Chantal Poullain, což je další typ hystrióna, v tom dobrém slova smyslu - pocity a tohleto a teďka řvala na náповědu, že jí špatně napovídá a on jí napovídal dobře, jenomže ona tomu nerozuměla, takže říkala něco jinýho. No prostě se děly takovýhle úžasný scény, takže celý to zkoušení bylo jakoby plný určitého napětí, konfliktů, ale ty konflikty šly takhle pěkně nahoru k tomu, aby se povedlo, po teda strašných situacích, včetně toho škrtnání celých scén, že se z toho nakonec povedlo velmi pěkné představení.

Jak jste se k tomu vůbec dostal?

Tak, že jsem se přečetl na obsazení. (až později v rozhovoru) Obsazuje režisér ve spolupráci s dramaturgem tím, že chodí a dívá se na to, jak kdo hraje, jaká představení, takže to vzniklo takhle nějak přirozeně bez ohledu na to, jestli jsem byl v angažmá, nebo nebyl, páč jsem tady stejně hrál v té době 4 nebo 5 představení.

Slyšel jsem o něm už dříve?

Slyšel jsem něco, ale v podstatě to bylo vždycky takový: U vás bude zkoušet Fedotov? No tyjo, no počkej, to uvidíš, to je magor. Takže jsem si říkal, aha tak to bude zajímavý. Já nemám problém s nečekanými situacemi, s blázný a magory.

Takže jste se na to těšil, když vás tak poslouchám.

Nemůžu říct těšil. Byl jsem otevřený, takhle bych to řekl a pak, když jsem viděl, jak to funguje, jak se to vyvíjí, tak jsem se tím samozřejmě bavil. Tím jeho vztekání a jeho sebe prezentací, on se nám předváděl jaký on je a furt nám to dával najevo, že on je takový a takový a takhle se má dělat divadlo. A všem nám tím chtěl říct, že my všichni jsme úplně špatný a vždycky váš chujovij těatr prostě a měl takový ty výrazy a neustálé opovržení, takhle se divadlo nedá dělat. A my jsme říkali: aha, a když budeme dělat tajtrdlíky, tak to půjde, tak my takhle divadlo dělat nebudem. Tak víš co, tak si běž ve svůj chujovij těatr a náš chujovij těatr nech bejt, nazdar. Až budeš v pohodě, tak přijď zase, my jdeme na pivo. On byl z toho celej hotovej, že se s ním vůbec takhle někdo mluví, protože on je zvyklý, že tam přijde jako velký mág, jako velký kouzelník a všichni na něj zbožně koukají a to samozřejmě tady nešlo. Takže tady jsme museli navzájem sestoupit každý ze svých konceptů, abychom byli schopni pracovat navzájem společně.

Hrál jste Bezprizorného, jestli jsem dobře četla a zároveň Matouše, takže to byla dvojrole. Co jste na to říkal? Neměl jste k tomu připomínky?

Bulgakova znám celkem nazpaměť, patří k jedněm z nejoblíbenějších knih. Řadím ji mezi ty, které jsem ochoten si kdykoliv znovu přečíst. Taky když ji četl jistě mnohokrát. Takže jsem se dozvěděl, že budu hrát tohle, tak jsem s tím neměl nejmenší problém. Navíc jako člověk věřící, je mi to téma nesmírně blízké. A určitě takovej zlidštěnej a zároveň hravej přístup Bulgakova s tím, jak nakládá s těmi náboženskými tématy, je mi nesmírně sympatickej. Takže jsem neměl jedinou výhradu k tomu, jestli to mám nebo nemám hrát.

Na první zkoušce, představil Vám nějakou svoji vizi nebo začal právě s těmi kouzly?

Samozřejmě začal kouzlit od první čtené zkoušky. Vykládal, jaký to bude a v podstatě nám začal vykládat, jaký bude výsledek a jak si to představuje, že by to mělo být a my jsme na něj skepticky hleděli a mmm to zní hezky, to se nám bude líbit a hlavně abychom k tomu nějak došli. A pak jsme zjistili, že tohle se ukázalo jako problém. Ale samozřejmě přednesl nám svoji vizi, představil nějakým způsobem scénu a nepamatuji si na nikoho, kdo by byl jaksi apriori proti, proti té jeho vizi, nebylo tam nic takového, všichni jsme byli ve velkém očekávání.

Jak probíhaly zkoušky? Kolikrát se zkoušelo?

Zkoušelo se klasicky 6x týdně. Pravda, byl tady jeden herec, který po nějakých pár zkouškách řekl, že spolupracovat nebude, nebylo to vůči textu, ale vůči způsobu práce pana Fedotova.

Co myslíte, že ho k tomu přimělo?

Byl to velmi dobrý, pracovitý a svědomitý člověk, ale člověk, který nebyl ochoten přijmout tuto, z jeho pohledu falešnou, komunikaci. Tedy to předstírání a hraní si na nějaké mystično, které, a mnohokrát jsme o tom spolu mluvili, které se nedá implantovat, které musí vzniknout. On ten Fedotov chtěl něco podobného, on chtěl, aby to vzniklo, ale přistupoval k tomu pro nás blbým a nevhodným způsobem. A on řekl, že to je ztráta času dělat takovýhle věci a měl pravdu, byla to ztráta času, nefungovalo to a přišli jsme až později na něco jiného.

Probíhala před každou zkouškou rozcvička?

Razmínka, da! Charašo, moc pěkná věc.

Vždycky?

No ne vždycky. Jak kdo mohl. Ale mně to nedělalo problém a dodneška mi to nedělá problém. Budu mluvit za sebe, já přijdu na zkoušku rozcvičenej, rozmluvene j a jsem připravený zkoušet a mám-li se znovu rozcvičovat a rozmlouvat, tak je to pro mě ztráta času. Ale on měl potřebu, že zas náš chujovij těatr a že nám musí dát znova školu a tohle nefungovalo.

Když po Vás něco chtěl, vysvětlil to, nebo dokonce předehrával? Viděla jsem záznamy, kdy se postavil mezi herce a řekl, děláš to blbě a ukazoval, jak se to má dělat. Přistupoval i tady takhle?

Dělal to samozřejmě takhle. A k našemu velkému gaudiolu často, což ho pochopitelně podráždělo a znejišťovalo a strašně se kvůli tomu vztekal, že to nechápeme a že jsme já nevím jaký a náš chujovij těatr. Ale my jsme mu rozuměli, jenom nás, buďto bavil, a nebo zrazoval jeho způsob sebe prezentace a předvádění toho, jak by to mělo být. Ono kolikrát stačí říct: rychle a s větším nasazením, prostě technicky pojmenovat to, co chci, než půlhodinu křičet, vykládat a gestikulovat a tvářit se, jak to má bejt. Ono je to pak většinou směšný, možná u nich ne, ale u nás jo.

Bylo na denním pořádku, že se rozčiloval?

Samozřejmě.

A že křičel?

Jo, to jo, pochopitelně. Ale to bylo hezký, mně se to hrozně líbilo, protože zas někteří kolegové se nasrali a začali křičet a teď jak tam stříká a jiskří ta energie, jak jsou lidi vytočený. Já se přiznám, jsem trochu úchylnej, já to mám rád, když je to takový divoký, takže mně se to zkoušení hrozně líbilo. Protože jsem se na jedné straně bavil tím, jak se prostě Fedotov o něco snaží a na druhý straně jsem viděl, jak to není přijímáno nebo to takhle nefunguje a teďka jak se to hledá, jak to do sebe naráží, než začalo docházet k jakémusi porozumění nebo pochopení. Takže tento svízelný proces toho zkoušení, v tý srážce dvou přístupů k hledání toho správného vyznění textu byl hezkej a sám o sobě pro mě zábavnej jako věc sama o sobě.

Stalo se někdy, že by odešel, že prásknul dveřmi s tím, že se s vámi už o tom nebude bavit?

Jo to taky. Myslím, že to jednou byla i moje záležitost. My jak jsme mu to nežrali, tak on nebyl schopen takhle pracovat, takže občas docházelo k takovým scénám.

Stalo se Vám někdy, že jste nevěděl, co po Vás chce?

Ano. No, stávalo se mi to, ale to je věc, to se stává často, že člověk něco dělá na tom jevišti a má pocit, že to je ono, že tím splňuje tu jeho připomínku, ale jemu se to nelíbí a říká, že to není ono. To se stává, řekněme normálně. Ale tam toho bývalo nebo bylo víc, protože občas jsme si opravdu neporozuměli úplně přesně, ale spíš to bylo, když budu mluvit zase za sebe, spíš to bylo na tý mojí straně, že já jsem mu porozuměl, ale nedokázal jsem to udělat. On od toho chtěl něco jiného, takže tím pádem jsem mu asi přesně neporozuměl. Takže trvalo to kolikrát, ale ono to bylo dáno tím, on začal děsně říkat, jak to musí vypadat a teď kouzlil něco, jako a pak z toho jen vylezlo, že by to mělo být rychle a potichu. Aha, jo počkej, když jsem si přeložil tu jeho rozsáhlou slovanskou epopěj jako, že to má být rychle a potichu a pak jsem to tam dal technicky. Tak on: jo to je ono a byl spokojenej a nadšenej, takže příště stačí, aby to bylo rychle a potichu.

Jak dlouho jste zkoušeli?

Myslím, že dva a půl, tři měsíce. Běžná zkušební doba.

Jaký to mělo divácký úspěch?

Myslím, že značný. Jako on opravdu umí. On má opravdu velmi přesné a pěkné divadelní citění a dokáže ty věci pochopit. Nemyslím si, že v něm by byl problém v tomhle, že by se mýlil. Tak jako mýlil se v tom, že byl pažravej a chtěl tam dostat všechno a ono se to tam prostě nevešlo, to bysme to hráli 5 hodin, jako mýlil se v těchle věcech. Ale ve stavbě situace a ve vyložení situace, v hledání toho, jak má situace zapůsobit na diváka, v tom byl velmi dobrý a velice precizní. Problém byl v tom, jak se s tím srovnat, jak si to navzájem sdělit.

Říkal jste, že jste škrkali. Jak to bylo nakonec dlouhé? Dvě hodiny?

Dvě a třičtvrtě hodiny.

Co Vám spolupráce s ním přinesla?

Určitě mě přinesla, řekl bych, dvě věci. Jedna se týkala přímo samotného zkoušení, protože to bylo nesmírně zábavné s tím jeho vztekáním, v tý srážce těch dvou kultur, ve způsobu

zkoušení a práce to bylo hrozně zábavný, to se mi strašně líbilo, v tom jak reagovali kolegové, já jsem se bavil náramně.

A druhá věc, že přeci jenom si myslím, že ta shoda na určitý magičnosti konkrétních věcí, kterou on se nám snažil implantovat shora, je pravdivá, kdyby s tím začal odspoda, ušetřili bychom si hodně času.

Ale ten princip, který je obsažený v tom Bulgakovovi, kterému on sám rozuměl, že my žijeme v trojrozměrném světě a existuje ještě čtvrtý rozměr, minimálně, který nejsme schopní pochopit, který existuje buďto v našem nevědomí, a nebo jenom kdesi v našem tušení a intuici, ale neumíme to pojmenovat a uchopit. Možná to dokážou uchopit Einsteinové v nějaké teorii nebo kvantové mechanice, ale my to nevíme, neznáme, je to pro nás něco neuchopitelného. Tohleto on dokázal, ten Bulgakov myslím, v tom románu i v ostatních věcech dokázal vždycky velmi pečlivě, přesně a poutavě hlavně pojmenovat a pro diváka uchopit. Ten Fedotov se snažil o totéž, co dělal Bulgakov ve svých románech a myslím, že se mu to do jisté míry dařilo. To, že tam bylo to narážení těch kultur, to je jiná věc, ale nakonec jsme došli k výsledku, který byl velmi přijatelný a příjemný pro nás i pro něj.

Jaký byl jako člověk, když pomíneme tu režisérskou rovinu?

Já bych řekl, tam nebyl extra velký rozdíl v tom, jak se choval normálně a v tom, jak se choval na jevišti. On, aspoň z počátku, se na nás furt snažil působit dojmem toho velkého mága a to postupně opouštěl, postupně se začal chovat normálně. Ale vždycky, když přišel někdo nově, nebo někdo, kdo ho neznal, tak se tak malinko ztopořil, načež my jsme se mu začali vysmívat a on nám vynadal, že jsme kurvy, že mu nic nedopřejeme a pak už ty věci šly mezi náma narovinu.

Dá se říct, že je tohle prototyp ruského člověka?

Ano, to určitě. Mně je to hrozně sympatický, mně se to hrozně líbí, já k tomu mám trochu blízko. Pro mě ta spolupráce s ním byla velmi přínosná a zábavná, pro něj možná občas ne a byla plná emocí a zážitků, které domnívám se, mezi námi nezpůsobily nějaký antagonismus nebo napětí, protože kdykoliv se vidíme, tak se vidíme rádi. A rozhodně bych se nebránil tomu zkoušet s ním znovu, protože věřím tomu, že by to bylo stejně zábavné a myslím si, že on už je i natolik otrkaný, že by to zkoušení mohlo být mnohem jednodušší. Ale rozhodně ho považuju za velmi dobrého a zajímavého režiséra, který sem do Čech přinesl nějaké své vidění, které my jsme úplně přesně takhle necítily.

To nové vidění vidíte především v čem?

Já nevím. To nedokážu přesně pojmenovat. Když se odosobním od všeho jeho hraní na nás, na hraní osobnosti, hraní režiséra, což je pitomina, protože on osobnost sám o sobě je a nemusí to hrát, samozřejmě. Tak když to všechno hodím za hlavu, tak jeho cítění věci je přeci jenom víc na té straně emocionální než na té straně racionální, jako u nás v Čechách a to si myslím, že je pro nás, pro Čechy, velmi okysličující. To východoslovanské zapálení a zaujetí na rozdíl od české skepse a jízlivosti a takové jakoby – česká povaha, má takovou jednu úžasnou vlastnost „stát se včas nezúčastněným pozorovatelem“, přestože se to týká nás a my jsme v konfliktu, tak se dokážeme velmi rychle stát nezúčastněným pozorovatelem a hodíme náš problém na někoho jiného. V tomhle jsme experti a s tím nic neuděláme. Ale poznat, že někdo někde to cítí jinak a přistupuje k věcem úplně jiným způsobem je dobrý a velmi okysličující.

Пříloha B Odpovědi Segeje Fedotova (email 24. 3. 2016)

Как выбираете актёров, которые будут играть в Вашей труппе?

Театр притягивает актеров «близких по крови». Как то, много лет назад, пришел мой однокурсник и настойчиво и долго меня уговаривал взять его в труппу. На первой же репетиции «Панночки» он неудачно прыгнул с телеги, сломал себе ребро, выбил зуб и вывихнул ключицу. Вот так выяснилось, что он не «нашей группы крови». А если серьезно работать очень трудно: играем до 70 представлений в месяц, есть проект «полночный марафон» в котором 4 спектакля в день. В год выпускается 4-5 премьер, выезжаем почти каждый месяц на фестивали и гастроли.

Мои актеры умеют излучать энергию, «гипнотизировать» зал, создавать сильную атмосферу. Бывает, что некоторые зрители после представления подолгу остаются в фойе, им не хочется покидать атмосферу, которая их заворожила. Эти зрители ждут артистов и делятся с ними впечатлениями. Заглядывают ко мне в кабинет, чтобы поблагодарить. Но при этом артисты не потеряли скромность. Успех - вещь очень опасная. Мы были на множестве фестивалей, получали Гран При и огромное количество всевозможных наград. В Польше, например приз назывался «За феноменальное актерское мастерство», в Чехии за «Уникальный актерский ансамбль», в Германии «Лучший актер года» и т.д. На разных фестивалях особенно за рубежом наших актеров начинают буквально «носить на руках». Испытание успехом - самое трудное испытание. Через 7-8 лет актеры начинают думать, что они уже все умеют, всего достигли, и начинают терять форму, перестают над собой работать. Этого нельзя допускать. Нужно периодически делать встряску. Конечно же все зависит от каждого отдельного человека. Мы постоянно проводим в театре тренинги. Каждый сыгранный нами спектакль обязательно обсуждается!

В чём думаете заключён успех Ваших спектаклей?

В театре «У Моста» зритель не сидит, развалившись в кресле, он «работает», он «играет» вместе с артистами, он участвует в «построении» новой вселенной. Театр оказывает феноменальное влияние на психическое и эмоциональное состояние зрителей!

«У Моста» до сих пор единственный в мире «мистический театр». Поначалу многие говорили, что на этой «фишке» долго не продержаться. На самом деле мистическая тема бездонна - большинство писателей, особенно русских - мистики. Мы разрабатываем эту тему уже 28 лет, и выясняется, что в любом классическом произведении непременно есть мистика!

«У Моста» - театр-лаборатория - это подразумевает постоянный поиск чего-то нового: нового автора, сценического стиля, новой актерской техники. Каждый день актерской труппы начинается с тренингов по пластике, сценической речи, актерскому мастерству, вокалу и др. Мы никогда не останавливаемся на достигнутом, всегда стремимся к совершенству в своей профессии!

«У Моста» - актерский театр. Мы все вместе с каждой постановкой погружаемся в мир автора. Я воспитываю артистов, я их обучаю и постоянно слежу за их развитием. Я никогда не даю актерами похожих ролей. Репетирую я свои спектакли абсолютно не по правилам.

Я по природе инноватор и все еще нахожусь в состоянии открытия. Это требует колоссальных усилий и воли, мужества и таланта - как от создателя, так и от тех людей, которые рядом с ним. Все эти качества позволяют иметь такой успешный театр!

Как и где Вы познакомились с Йозефом Тейклом и почему Вы разрешились приехать в наш город?

В 1993 году одну из постановок пермского театра "У Моста" на подмосковном фестивале "Русская классика" увидел Йозеф Тейкл - художественный руководитель театра "Еслички" в Градец Кралове. Он пригласил театр в Чехию, но осуществить задуманное было непросто, поскольку в таких случаях первыми на повестку дня встают совершенно далекие от искусства финансовые вопросы. Однако, когда через год после этого появился фестиваль театра европейских регионов, его директор, Ладислав Земан, откликнулся на идею пригласить труппу пермского театра на первый фестиваль. Тогда, в 1995 году, чешский зритель впервые получил возможность увидеть театр «У Моста». Театр привез "Панночку" и "Женитьбу". После этого ни один "градецкий" фестиваль без театра "У Моста" уже не обходился. Оказалось, что участие в фестивале открыло совершенно новые перспективы. Спектакли 1995 года вызвали множество рецензий и откликов, многих восхитили и вдохновили, а меня стали ангажировать на постановку спектаклей уже в чешских театрах. Пригласили вести семинар по системе Чехова,

который я веду уже более 10 лет в Праге, Острове, Брно и других городах. За это время я поставил в Чехии 15 спектаклей. Главное, о чем писали критики - они не верили, что чешский актер способен играть русский психологический театр. Они не верили, что актеры за два месяца репетиций способны переродиться и играть совершенно другой театр - невероятно подробный и одновременно взрывной театр русской души. Писали: «Это непостижимо, как Федотов может вложить русскую душу в чешских актеров!» После постановки «Мастера и Маргариты» меня прозвали «русским магом чешской сцены».

Какие были Ваши впечатления касающийся города, фестиваля, зрителей и обычных людей, с которыми Вы встретились в городе Градец?

Чехия нам дает новые силы, новую энергию. Здешние зрители - интеллигентные, они слушают, они понимают уровень спектакля. И чем дальше, тем больше убеждаюсь, что Прага - это столица Европы. Как она была театральной столицей Европы, так и продолжает ею оставаться. Чехия ждет русский театр. Чехия для труппы театра как второй дом.

Каждый фестиваль - это экзамен и бой, а еще наука побеждать в экстремальных условиях. Бывало, мы прилетали в Чехию вечером, всю ночь ставили декорации и свет, а утром уже играли и всегда побеждали.

Здесь есть очень хорошие режиссеры - Моравек, Питински или покойный Лебл, но в Чехии режиссеры чаще всего ставят себя. В каждом спектакле они используют набор своих театральных приемов, которые уже известны зрителю, и получается как бы один и тот же спектакль, несколько раз поставленный. А по русской школе подразумевается приоритет автора, и я всегда ставлю автора

Любовь чешского зрителя мы чувствуем, и она дает нам силы.

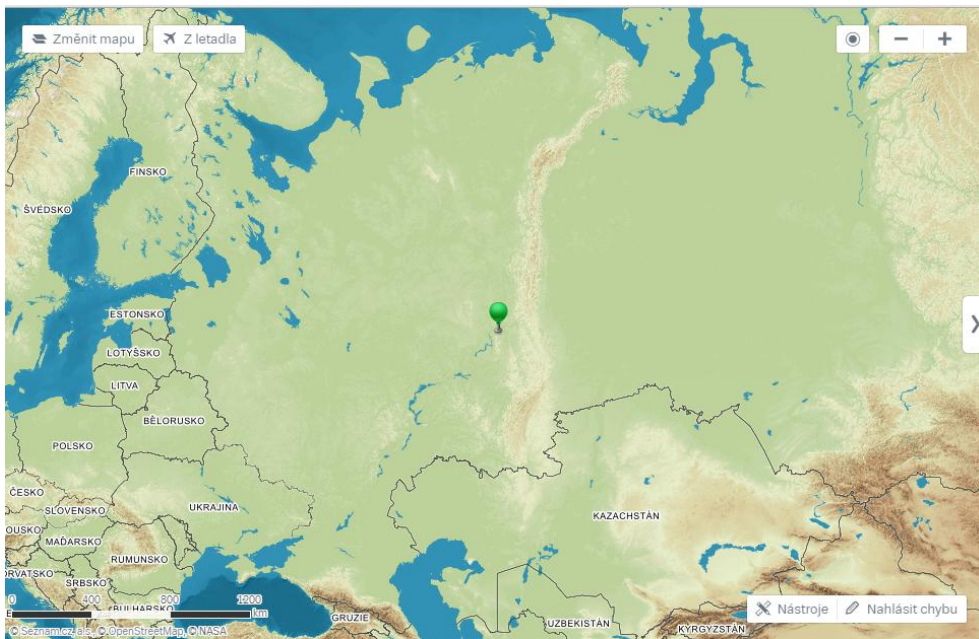
Почему не реализовалось представление Ревизор с актёрами из театра Еслички?

Спектакль "Ревизор" - самый первый мой спектакль, который я поставил в Дейвицком театре - шел пять лет. Это рекорд. Чешские спектакли обычно не идут так долго.

Какое было сотрудничество с чешскими актёрами в театре Клицпера, где Вы репетировали Мастера и Маргариту (1998) с Вашей точки зрения?

Когда я ставил в Чехии, актриса, которая играла Маргариту, за две недели до премьеры сломала ногу, ей сделали гипс, она репетировала в инвалидной коляске. Но потом сказала: «Я не могу так репетировать» и сняла гипс. Сделали повторный снимок – перелом отсутствовал. Мистика всегда присутствует!

Příloha C Mapa

Mapy.cz: Перм. [online]. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?planovani-trasy&x=55.9127806&y=58.2677368&z=4&rc=v-ofFyHsDu&rs=osmm&rs=&ri=13195561&ri=&mrp=%7B%22c%22%3A1%2C%22tt%22%3A1%7D&mrp=&rt=&rt=>

Пříloha D Fotografie

Пříлоha D.1 Sergej Fedotov

Мастер. In: *Театр у моста* [online]. © Театр у моста. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://teatr-umosta.ru/master/>

Пříлоha D.2 Divadlo U Mostu

Obr. 1 Logo Divadla

Profilové obrázky, Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.148383728518592.26059.148383591851939/1070250336331922/?type=3&theater>

Obr. 2 Exteriér Divadla U Mostu

Profilové obrázky, Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.148383728518592.26059.148383591851939/653946521295641/?type=3&theater>

Obr. 3 Interiér Divadla U Mostu

Profilové obrázky, Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.148383728518592.26059.148383591851939/1069622393061383/?type=3&theater>

Пříloha D3 Представení

Obr.1 Mandát

Премьера "Мандат" 20.09.2013. In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.645232375500389.1073741849.148383591851939/645232855500341/?type=3&theater>

Obr. 2 Zvíře

Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/pcb.1204897749533846/1204897619533859/?type=3&theater>

Obr. 3 Panočka

Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/pb.148383591851939.-2207520000.1459621131./1158375657519389/?type=3&theater>

Obr. 4 Panočka – přehlídka v Kazani

"Панночка" Гастроли в Казани. Октябрь 2014. In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.873510749339216.1073741887.148383591851939&type=3>

Obr. 5 **Ženitba**

Пермский Театр "У Моста". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/pcb.1204774626212825/1204774536212834/?type=3&theater>

Obr. 6 **Mrzák Inishmanský**

Калека с острова Инишмаан. БДТ. In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.864662150224076.1073741870.148383591851939/864662950223996/?type=3&theater>

Obr. 7

Bezruký ze Spokaně

4-й день. Безрукий из Споканэ. Театр У Моста. In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.866194526737505.1073741875.148383591851939/866195956737362/?type=3&theater>

Obr. 8

Na Dně

На дне. In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.892424854114472.1073741890.148383591851939/892425327447758/?type=3&theater>

Obr. 9

Idiot

"Идиот". In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.892030390820585.1073741888.148383591851939/892032400820384/?type=3&theater>

Příloha D.4 Permský soubor v Hradci Králové

Obr. 1 Permský soubor u Klicperova Divadla (2013)

Обсуждения на фестивале в Градце Кралове In: *Facebook* [online]. © 2016 Facebook. [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/148383591851939/photos/a.606186759404951.1073741844.148383591851939/606186812738279/?type=3&theater>

Příloha D.5 Herecký seminář Sergeje Fedotova – Jiráskův Hronov

Obr. 1 Sergej Fedotov

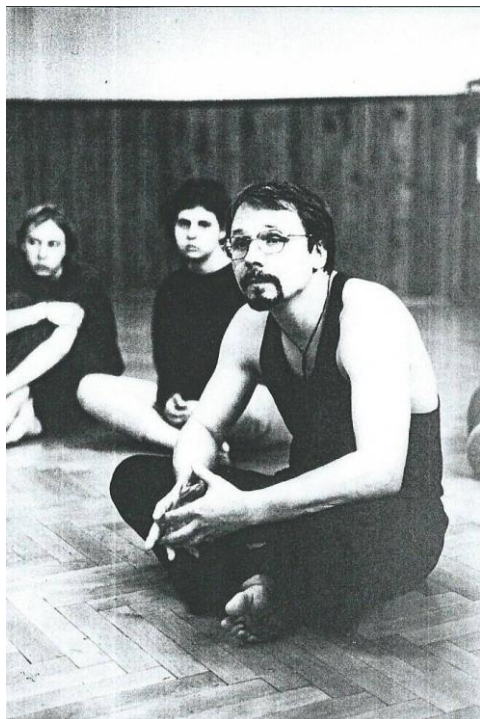

Foto Martina Vobořilová

Obr. 2 Pohybové cvičení

Foto Martina Vobořilová

Obr. 3 Souboj

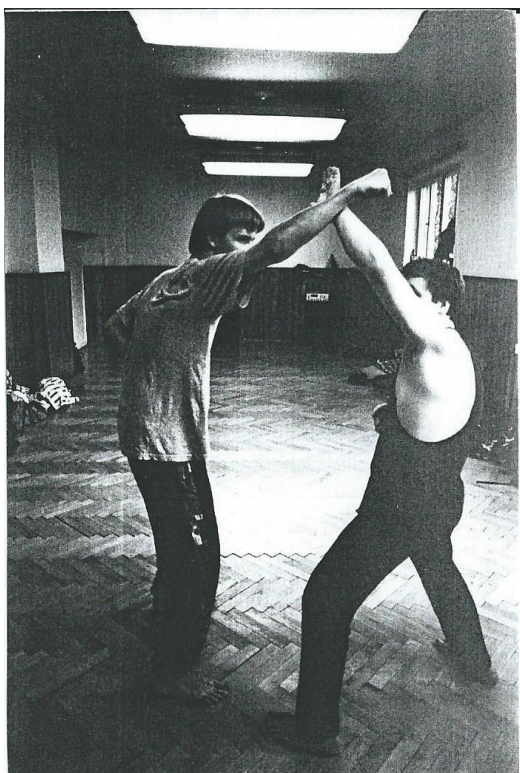

Foto Martina Vobořilová

Obr. 4

Foto Martina Vobořilová

Obr. 5

Foto Martina Vobořilová